

ning, at investeringsfonden for Færøerne samtidig med den her aftale bare overgik til Færøerne? Så kunne Færøerne selv bestemme, hvordan man vil bruge fonden til at udbygge eksempelvis lufthavnen, men også til andre formål, som fonden jo har finansieret før i tiden.

Nu bliver kapitalen vel bundet og halveret, så den resterende kapital er bundet i projekter, der foregår nu. Det vil sige, at vi ikke har mulighed for at bruge fonden til andre vigtige investeringer fremover, f.eks. til udbygning af vores energiforsyning med bølgekraft, eller det kunne være vindkraft og andet. Kan ministeren bekræfte, at fonden nu beskæres, så den ikke kan bruges til sine oprindelige formål?

Kl. 16.40

(Kort bemærkning).

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Jeg kan bekræfte, at fonden nedkapitaliseres til at udbygge Vágar lufthavn, som vel alle på Færøerne mener er utrolig vigtig for det færøske samfund.

Og så må jeg endnu en gang sige, at investeringsfonden jo altså i første række har til formål at yde lån til investeringer, og det er altså danske statspenge, der er kommet i den her fond. Det er en tvistighed, som jeg er glad for er overstået.

Det er rigtigt, at der også kan ydes lån til private virksomheder eller organisationer til løsning af store opgaver, som kan fremme forholdene for det færøske erhvervsliv som helhed.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Udvalget vedrørende Færøske Forhold. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Op-hold*). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 24:

Forslag til folketingsbeslutning om undersøgelse af CIA-flyts aktiviteter på dansk, grønlandsk og færøsk territorium m.v.

Af Rune Lund (EL), Per Kaalund (S), Naser Khader (RV), Steen Gade (SF), Lars-Emil Johansen (SIU), Høgni Hoydal (TF) og Kuupik Kleist (IA) m.fl.

(Fremsat 3/11 2006).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg vil godt starte med at oplyse, at også transport- og energiministeren og justitsministeren vil tage ordet efter mig, så jeg vil forholde mig til de foreliggende påstande om CIA-flyts aktiviteter i Europa og Danmark. Transport- og energiministeren vil komme med bemærkninger, for så vidt angår de oplysninger om fly, der allerede er fremlagt, og afslutningsvis vil justitsministeren knytte nogle få bemærkninger til beslutningsforslaget i lyset af lov om undersøgelseskommissioner.

Spørgsmålet om påståede hemmelige CIA-flyaktiviteter i Europa og Danmark er ikke noget nyt emne her i Folketingssalen. Vi har jo været her onsdag efter onsdag i den anledning, og det er bestemt ikke første gang, kravet om en national undersøgelse er dukket op. At der nu ønskes en undersøgelseskommission, ændrer ikke ved regeringens holdning. Der er hverken grundlag eller behov for en undersøgelse.

Lad mig indledningsvis understrege, at regeringen på ingen måde tager let på påstandene om ulovlige fangetransporter. Regeringen tager konsekvent afstand fra tiltag, som krænker tilbageholdtes grundlæggende rettigheder. Det gælder også personer, som er mistænkt for terrorisme, det gælder alle hemmelige tilbageholdelser, som sætter grundlæggende retssikkerhedsgarantier ud af kraft, det gælder tidsbestemt tilbageholdelse, det gælder anvendelse af tortur og grusom, umenneskelig og nedværdigende behandling, og det gælder selvfølgelig også ulovlige fangeoverførsler.

Terrorisme skal bekæmpes med alle lovlige midler og med fuld respekt for relevante folkeretlige og nationale regler. Vore partnere både i

Europa og USA er ikke i tvivl om regeringens holdning.

Påstandene om hemmelige CIA-fly-aktiviteter har floreret i Europa i flere år. I lyset af beskyldningerne har både Europarådets Parlamentariske Forsamling og Europa-Parlamentet nedsat særlige udvalg til at se på denne sag. Udvalgene og menneskerettighedsorganisationerne har udarbejdet mange rapporter, men rapporternes konklusioner har hver gang vist sig at være de samme: Der er mange påstande, der er mange rygter om hemmelige CIA-flyvninger i Europa, men der er ikke nogen beviser for det. Det seneste eksempel herpå er udkastet til Europa-Parlamentets særlige CIA-udvalgs endelige rapport.

For så vidt angår Danmark, er alle relevante omstændigheder allerede blevet belyst i forbindelse med regeringens svar på de spørgsmål, som er stillet af Europarådets generalsekretær og Europarådets Parlamentariske Forsamlings særlige rapporteur.

Regeringens svar er entydige. Regeringen har ikke kendskab til ulovlige CIA-aktiviteter hverken i Danmark eller Europa ud over, hvad alle kender fra offentligt tilgængelige kilder. Når man læser rapporterne udarbejdet på europæisk plan, skal man tillige bemærke, at Danmark ikke på noget tidspunkt er nævnt i forbindelse med påståede ulovlige aktiviteter.

Jeg kan derfor slå fast, at der ikke foreligger nogen som helst oplysninger om ulovlige aktiviteter i dansk luftrum eller på dansk jord i relation til dette sagskompleks. Det gælder også Grønland og Færøerne.

Regeringen har åbent og ærligt lagt de oplysninger frem, som vi er i besiddelse af. Foruden svarene til de europæiske undersøgelser er alle oplysninger, som danske myndigheder er i besiddelse af om de fly, som påstås at have været anvendt til ulovlige fangetransporter, endvidere blevet fremlagt i forbindelse med drøftelser i Det Udenrigspolitiske Nævn og her i Folketingsalen samt i den lange række af § 20-spørgsmål om emnet, som regeringen har besvaret.

Der er derfor som understreget ved tidligere lejligheder ikke grundlag for en undersøgelse. Regeringen har hverken kendskab til ulovlige CIA-aktiviteter, eller at nogen dansk myndighed eller embedsmand har været involveret i ulovlige aktiviteter af den karakter, som sagskomplekset vedrører. Regeringen har derfor ikke grundlag for at foranstalte en undersøgelse.

Lad mig i denne forbindelse kort berøre oppositionens begrundelse for forslaget om en undersøgelseskommission. I denne henvises der til en resolution fra Europarådets Parlamentariske Forsamling fra sidste år om etableringen af en undersøgelseskommission.

Kl. 16.45

Som forslagsstillerne selv angiver i den vedlagte danske oversættelse, fremgår det imidlertid af resolutionen, at Europarådets Parlamentariske Forsamling alene opfordrer til sådanne undersøgelser i lande, hvor der er alvorlige beskyldninger om hemmelige CIA-flyvninger. Og der er ingen alvorlige beskyldninger om hemmelige CIA-flyvninger i Danmark. Danmark nævnes faktisk ikke, og Danmark har ikke på noget tidspunkt været nævnt i de fremlagte rapporter som et land, hvor der er foregået ulovlige aktiviteter af denne type.

Derfor ser regeringen ingen grund til at fremme beslutningsforslaget.

Formanden:

Der er et par korte bemærkninger til ministeren, først fra hr. Rune Lund.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Nu er der jo en grund til, at Danmark ikke er nævnt i den rapport, der er blevet lavet i Europarådet, og som blev lavet i juni sidste år. Det skyldes jo, at udenrigsministeren var for langsom med at sende de danske flyoplysninger af sted.

Siden dengang er der også kommet en rapport fra EU-Parlamentet i januar i år. Der er der heller ikke nogen oplysninger, men det er, fordi man i EU-Parlamentets rapport har glemt at medtage f.eks. alle de flyvninger og alle de landinger, der har været på Grønland. Det er noget, jeg har skrevet til EU-Parlamentets udvalg, der sidder med det her, om. Så der er nogle forklaringer på, hvorfor Danmark ikke har været nævnt.

Det, som jeg synes er det vigtige, og det er det, jeg synes udenrigsministeren bør forholde sig til, er jo, at der også har været nogle flyvninger, som har krydset dansk luftrum, hvor vi ved, at de samme fly tidligere har været brugt til fangetransporter, og det er for mig vigtigt nok og alvorligt nok til at lave sådan en undersøgelse. Det er jo også derfor, at f.eks. Europarådet anbefaler, at man laver en undersøgelse.

Så hvornår er det alvorligt nok til, at der skal laves en undersøgelse?

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jamen det er da alvorligt. Altså, hr. Rune Lunds påstande er da alvorlige. Det er da alvorligt, hvis der foregår ulovlige udleveringer af fanger til tortur. Det er da alvorligt. Vi har da også givet meget klart udtryk for over for amerikanerne, at vi går ud fra, at de respekterer reglerne for det danske luftrum, hvad vi har fået bekræftet at de gør.

Til det med, at vi skulle være kommet for sent: Altså, vi har jo haft kontakt med de forskellige organisationer. Danmark er bestemt ikke kommet for sent, så det er ikke forklaringen på, at Danmark ikke nævnes. Når Danmark ikke nævnes, er det, fordi der ikke er noget at påtale i forhold til Danmark.

Det er jo heller ikke i Danmark, der er nogen diskussion om, hvorvidt der har været personer – som det er tilfældet i Tyskland, og som det er tilfældet i Canada – som er blevet udleveret, uden at de skulle have været udleveret. Italien har også en sag. Men der er jo ikke nogen sag i Danmark. Så jeg vil sige, at hr. Rune Lund prøver at køre en sag op i Danmark, som ikke er en sag i Danmark, selv om der er en sag i andre lande. Jeg kan ikke rigtig hjælpe med at skabe en sag i Danmark, når der ikke er nogen.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Jeg må sige, at jeg synes, den holdning, som udenrigsministeren har her i dag, er et meget godt udtryk for, hvilken – hvad skal man sige – tilbagelænet eller ligefrem bagstræberisk holdning, man har haft fra regeringens side hele vejen igennem. Altså, regeringen har jo ikke været villig til at lave nogen oversigt. Det er noget, man har måttet lave i oppositionen.

Jeg har f.eks. et oversigtspapir her, som viser, at det fly, som i december 2003 netop blev brugt til bortførelsen af tyskeren Khaled Al-Masri, også har overfløjet Danmark adskillige gange i 2001, 2002, 2003 osv.

Vi har også andre eksempler. De to svenskere, som blev bortført i december 2001, blev bortført i et fly, som også har overfløjet dansk luftrum adskillige gange. Vi har andre sager, hvor vi ved, at der har overfløjet fly, som tidligere har været brugt til fangetransporter.

Igen bliver jeg nødt til at stille spørgsmålet: Hvornår er det alvorligt nok for udenrigsministeren til, at man bør lave en undersøgelse?

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Der er jo ikke nogen tvivl om, at man ikke må foretage flyvninger af den art, som jeg netop talte om før, hvor man overfører fanger til tortur. Man må godt overføre fanger, hvis det er en aftale mellem stater. F.eks. betyder en arrestordre faktisk også, at der overføres fanger i Europa fra det ene land til det andet. Ellers kunne internationale arrestordre jo ikke komme til at virke. Så det er i sig selv ikke galt. Men det er galt, hvis det sker til et andet land, hvor man så kan risikere tortur. Det er jo det, der er pointen. Og det, at der har været et fly, der har fløjet med nogle fanger, som nævnes af hr. Rune Lund, betyder jo ikke, at flyet altid flyver med fanger.

Det vil jo ikke være muligt at lave en undersøgelse med tilbagevirkende kraft. Hvordan vil le hr. Rune Lund lave den undersøgelse? Altså, hvordan kan vi fra dansk side tilkalde alle de flykaptajner – som altså er fra internationale fly – og forlange, at de stiller i Københavns Byret og forklarer, hvad der var i flyveren, med tilbagevirkende kraft? Altså, det er jo en rent teoretisk øvelse, hr. Rune Lund er ude i.

(Kort bemærkning).

Morten Østergaard (RV):

Indledningsvis vil jeg takke ministeren for, at regeringen i den her sag anerkender, at der i hvert fald er påstande om ulovligheder, for der er jo andre sager, der verserer nu, hvor regeringen ikke engang har opdaget, at der var påstande, og der kan man sige, at det da i det mindste er godt, at det er kommet ind på radaren i den her sag.

Kl. 16.50

Så vil jeg spørge udenrigsministeren om de her påstande: Kan vi ikke i det mindste komme til en erkendelse af, at der er foregået ulovligheder – ikke mindst fordi USA's præsident jo har erkendt, at der er sket tilbageholdelser, men også fordi vi kender sagerne fra Sverige, fra Tyskland og fra Italien? Så kan vi ikke i det mindste få udenrigsministeren til at gøre os den tjeneste at erkende, at der er foregået ulovligheder i forbindelse med de her kidnapninger og flyvninger på europæisk grund, så vi har et fornuftigt udgangspunkt for debatten?

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jamen det er jo præcis de sager, der kører i Tyskland og i Sverige og Italien. Det er der jo ikke tvivl om. Vi er enige om, at der ser ud til i disse lande at være foregået noget, som ikke burde være sket. De sager er ved at blive undersøgt, så derfor kan jeg ikke konkludere, en regering kan ikke konkludere på undersøgelser i andre lande, men der ser da ud til at være foregået ting, som ikke burde være sket, i disse lande.

Der er bare det ved det i forbindelse med forslaget her, at der jo ikke er nogen, der overhovedet har noget som helst bevis for – sådan som tilfældet er i Tyskland og i Italien og i Sverige – at noget tilsvarende skulle være sket i Danmark. Jeg har heller ikke hørt, at hr. Morten Østergaard har sagt, at Danmark har placeret folk i en flyver og fløjet dem ud af landet. Det har jeg ikke hørt hr. Morten Østergaard sige.

(Kort bemærkning).

Morten Østergaard (RV):

Nu er det jo lidt underligt at forestille sig, at man først fører bevis for, at der er sket noget ulovligt, og derefter undersøger, om der er sket noget ulovligt. Det var jo mere naturligt først at undersøge, om der var sket noget ulovligt, og så vurdere bevisets stilling efterfølgende. Det er sådan lidt den omvendte rækkefølge.

Det, som i hvert fald gang på gang i den spørgerunde, der har været her, har overrasket ministeren, er jo, når de her sager er dukket op, og at sagen fra Sverige pludselig kom; det er jo ganske tæt på. Det, man så har henvist til, er, at man har haft disse diplomatiske garantier fra den amerikanske regering om, at noget sådant ikke er foregået i Danmark.

Der vil jeg bare spørge udenrigsministeren, om ikke i det mindste vi kan få en anerkendelse af i dag, at det havde man også i forbindelse med Afghanistan, hvor der altså foregik overgreb i Kandaharfængslet. Vi ved ikke, hvem det foregik på, men vi ved dog, at det foregik. Der var også diplomatiske garantier. Og vi ved også, at svenskerne fik diplomatisk garanti for, at den afviste asylansøger, som de udleverede, ville få en human behandling – og det var så ikke tilfældet.

Så den diplomatiske garanti, som udenrigsministeren har fået af sin amerikanske kollega, kan i hvert fald ikke i sig selv berettige til, at man afviser en undersøgelse.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Nej, det kan den ikke i sig selv, for diplomatiske garantier er ikke i sig selv nok; altså, vi kan ikke udlevere fanger til et land, der risikerer tortur, hvis det land, der risikerer at lave tortur, bare giver os en garanti for, at de ikke gør det. Det er jeg enig med hr. Morten Østergaard i ikke er tilfredsstillende. Altså, hvis det er et land, vi ved laver tortur, udleverer vi ikke fanger dertil, bare fordi landet siger: Jamen det gør vi ikke. Der skal flere garantier, om jeg så må sige, også større mulighed for, at Danmark så kan følge sagen og følge fangen i en sådan tænkt situation.

Det, der er tale om her, er, at amerikanerne kender vores indstilling til det, og amerikanerne forsikrer os om – og det er ikke alene diplomatiske garantier, det er også politiske garantier – at de selvfølgelig respekterer de spilleregler, der er. Derfor har jeg ikke nogen grund til at sige, at det har de ikke gjort, og jeg har heller ikke hørt nogen komme frem med noget som helst omkring Danmark, som antyder, at det ikke er blevet respekteret.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Måtte jeg forstå udenrigsministeren sådan, at man anerkender, at der er et problem, men at problemet ikke er alvorligt nok til, at man kan skride til en undersøgelseskommission?

Jeg noterede også, at ministeren sagde: Vi tager meget afstand fra fangetransporter, tortur og alle de her forskellige ting, og så er der nok ikke nogen, der flyver hen over dansk luftrum, og der er nok heller ikke nogen, der lander i vores lufthavne. Ministeren bruger den attitude at sige: Det har vi ikke kendskab til, og vi vil sådan set heller ikke vide noget om det.

Er det den måde, vi skal forstå udenrigsministerens tale på i dag?

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Nej, der må hr. Bjarne Laustsen jo respektere, at der er nogle internationale spilleregler. Der er en Chicagokonvention, som f.eks. betyder, at man ikke bare kan forlange, at et fly lander i Danmark, fordi det flyver hen over Danmark. Hvis vi begyndte på den juleleg, ville det jo betyde, at det danske luftrum ville blive tømt, for så ville ingen bruge tid på at flyve ind over dansk luftrum, og vi ville være med til at ødelægge hele den internationale lufttrafik, hvis vi på mistanke

fra hr. Laustsen skulle sige til flyene: Der er nok et eller andet galt, se at komme ned. Og når vi så får det ned, så må justitsministeren faktisk ikke bryde ind i flyet. Hvis det mellemlander i Danmark, må justitsministeren ikke bryde ind i flyet, uden at der er en mistanke, det vil sige, at den skal kunne holde i byretten, det vil sige, at det svarer til en dommerkendelse.

Prøv at tænke på, hvor mange fly der flyver i luften, og hvor ville vi egentlig være henne, hvis vi begyndte på mellem staterne at bryde Chica-gokonventionen og begyndte at sige: Hov, det har jeg lidt mistanke til, og den er jeg ikke helt sikker på, og det der tror jeg der er noget galt med – og så forlange, at de landede. Og så skulle justitsministeren og politiet have en dommerkendelse hver gang. Det ville se meget pinligt ud, når man så kommer ind og ser, at det er bryllupsgæster, som det er sket i Sverige.

Så jeg tror faktisk, at hr. Bjarne Laustsen er på en gal galej ved at bygge på mistanker og ved at tro, at vi af den grund kan tillade os at herse med luftrummet. Det kan vi faktisk ikke. Det er derfor, man har disse konventioner. Der skal mere kød på, om jeg så må sige, før man kan begynde at gøre den slags.

Der er jo heller ikke nogen af de lande, som har været på tale her fra hr. Morten Østergaards eller hr. Rune Lunds side, som er begyndt at lave de lovforslag, som oppositionen foreslår her. Hverken i Sverige, Tyskland eller Italien foreligger der sådanne lovforslag. Det kan godt være, der er et eller andet inferior part, der har stillet det, men der er da ingen risiko for, at nogen af de lande ville gennemføre en sådan lov. Prøv lige at tænke på det.

Kl. 16.55

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Men netop de eksempler, vi har set i andre lande, er ikke et bevis for, at der ikke er sket det samme her i Danmark. Det ønsker ministeren så ikke at vide noget om, han ønsker heller ikke at nedsætte en kommission. Hvis der nu ikke var noget at komme efter, så ville ministeren jo være rensset. Han ville være fri for mistanke og alle mulige forskellige ting, hvis det er, at man undersøger sagen.

Jeg synes, det virker, som om man er lidt godtroende. Man siger: Vi er imod de her fange-transporter, vi er imod tortur osv., Det kan kun lade sig gøre, hvis man flyver folk et andet sted

hen, hvor man har de her fængsler, og hvor man foretager den tortur, som også er kommet frem i eksemplerne. Hvis der nu ikke har været noget at komme efter i Danmark, så vil ministeren jo være rensset, men han vil altså hellere leve med mistanken frem for at nedsætte en kommission. Det er sådan, vi må forstå det.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Nej, som jeg sagde i et tidligere svar – hvordan vil hr. Bjarne Laustsen lave sådan en undersøgelse? Vi skal så pludselig have alle de flykaptajner, som står på hr. Rune Lunds liste, til at møde i byretten eller hos dansk politi for at fortælle, hvad de fløj med hvornår. Er det særlig sandsynligt, at alle disse internationale flykaptajner vil dukke op på politigården og fortælle, hvornår de fløj der, og hvordan de gjorde det?

Undersøgelsen vil blive utrolig tilfældig. Det er velmenende, og det er godt, og hr. Bjarne Laustsen er et velmenende og godt menneske. Det er jeg også, men jeg skal også være et praktisk menneske. Det vil ikke være praktisk muligt.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Udenrigsministeren var i gang med at sige, at Europarådet ikke anbefalede, at alle lande nødvendigvis skulle lave sådan en undersøgelse, men jeg vil spørge, om udenrigsministeren ikke er opmærksom på, at Europa-Parlamentets rapport, som jo er kommet siden, faktisk anbefaler, at alle lande laver en sådan undersøgelse, og jeg vil spørge, om udenrigsministerens kommentar til opfordringen til, at alle lande gør det, også i relation til, at Tyskland, Italien og Spanien allerede er i gang med et grundigt arbejde på det her punkt.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jo, men Tyskland, Italien og Spanien har jo også en ganske konkret sag, hvor en person har stået frem og sagt: Jeg er blevet bortført, og det skyldes det og det. Den person findes ikke i Danmark. Og fordi han findes i Tyskland og i Italien, vil hr. Gade sige, så findes han nok også i Danmark. Så kom med ham, så skal vi da nok sætte hele det apparat i gang. Men jeg vil ikke sætte det i gang på baggrund af en person, der ikke eksisterer.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Jeg skulle ikke have nævnt Tyskland, Italien og Spanien, for hovedpointen i mit spørgsmål var jo ikke det. Det var, at der er en anbefaling fra Europa-Parlamentet, som i hvert fald i udvalget jo er vedtaget af ikke bare venstreorienterede osv., men af mange borgerlige og mange med samme politiske observation som udenrigsministeren, som anbefaler alle lande at lave sådan en undersøgelse.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Så vidt jeg forstår, er det jo et underudvalg, der er kommet frem med den. Og det vil sige, at Europa-Parlamentet faktisk ikke har besluttet det. Det er et underudvalg, der indstiller, og der skal stemmes om det senere, og i det underudvalg var der 28, der stemte for, og 17 imod og 3, der afstod fra at stemme. Så mon ikke vi er i den situation, at hr. Gade ikke ved, hvordan Europa-Parlamentet ender med at stemme, når der var så splittet en afstemning? Og så vil jeg da også lige gøre opmærksom på, at Danmark altså ikke er nævnt i rapporten.

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Jeg vil gerne fastholde ministerens påpegning af, at der altså er sager i andre lande, men så siger ministeren, at i dansk luftrum, herunder vel også i grønlandsk og færøsk luftrum, er der ikke sket noget. Nu er færøsk, grønlandsk og dansk luftrum en meget, meget stor del af den nordlige halvkugles luftrum – nærmest hele Nordatlanten og en stor del af Arktis. Hvad er det, der får ministeren til at tro, hvis det her foregår, at man så klarer at styre uden om dette store luftrum, som en utrolig masse fly bruger, hvilket ministeren jo selv har bekræftet? Hvad er det, der står oppe i luften og siger: Nej, stop her, her kommer fanger ikke ind? Det vil jeg meget gerne have et svar på.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jamen der er det samme svar som med hensyn til det syddanske luftrum, at der ikke er nogen rygende pistol. Der er ikke nogen beviser for, at det færøske luftrum skulle være blevet anvendt illegalt. Og det vil sige, at skal jeg undersøge det, så har jeg jo svaret på det, nemlig at det så er

en undersøgelse, som stort set ikke kan finde sted. Der er ikke nogen person, som påberåber sig at være blevet fløjet henover grønlandsk-færøsk luftrum svarende til hr. Gades eksempel. Det er der jo ikke.

Kl. 17.00

Så det vil sige, at man her i Folketinget beder om en tænkt situation, der er mulig, det vil jeg slet ikke udelukke, men som man altså ikke kender, som man ikke har noget bevis for, som man har mistanke om, en mistanke, der ikke kan følges op med en efterforskning i praksis. Det er jo det, der er pointen.

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Med al respekt forstår jeg ikke den her bevisbyrdeargumentation. Det lyder næsten, som om vi som folketingsmedlemmer skal gå rundt med håndjern og finde nogle personer, der vil træde frem, og derefter sige, at nu har vi et bevis.

En undersøgelse skal vel undersøge beviserne og for at være lidt polemisk, så forekommer det mig meget mærkeligt, at en regering, som kan sende et helt land i krig uden noget som helst bevis eller en rygende pistol, men alene på påstande, formodninger og mistanker, ikke vil undersøge så simpel en sag om, hvorvidt luftrummet bliver misbrugt til ulovlig fangetransport.

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

Jeg har prøvet at forklare, at det er en meget, meget svær sag at forestille sig, at man i byretten eller på Københavns Politigård kan få alle luftkaptajnerne, der har overfløjet Færøernes eller Grønlands luftrum, ind og afgive forklaring på, at der ikke var noget i deres flyver. Det kræver altså, at vi har noget, der tyder på et bevis, på, at der har været noget forkert i den flyver. Det skal være meget konkret.

Det er ikke sådan, at man kan sige om en flyver: Den blev brugt til det engang, så er den nok også blevet brugt til det altid. Det er jo ofte lejede fly. Fordi jeg har siddet i et lejet fly en gang, betyder det ikke, at jeg har siddet i det lejede fly alle de gange, det fly fløj.

Formanden:

Tak til udenrigsministeren. Så er det transport- og energiministeren.

Transport- og energiministeren (Flemming Hansen):

Siden foråret 2005 har jeg gennem besvarelse af rigtig mange § 20-spørgsmål oversendt Folketinget en meget stor mængde tekniske og detaljerede data om tid og sted for flyvninger og landinger i Danmark, Grønland og Færøerne foretaget med en række fly og flyselskaber siden 2001.

Disse data er indhentet fra bl.a. Naviair og Statens Luftfartsvæsen og, for så vidt angår flyvningerne i Grønland og Island, fra de canadiske og islandske luftfartsmyndigheder, oplysninger, som også er tilsendt Europarådet og Europa-Parlamentet til brug for deres respektive undersøgelser om påståede CIA-flyvninger.

Luftfartsmyndighederne, dvs. Statens Luftfartsvæsen og Naviair, har ingen tilgængelige oplysninger om passagerer eller formål med flyvninger, men kun information om tid og sted for flyvningerne og landingerne foretaget med konkrete fly. Så enkelt er det. Det beror på, at luftfartsmyndighederne ikke har hjemmel til at kræve udlevering af andre oplysninger, end hvad der er nødvendigt af hensyn til en sikker afvikling af flytrafikken eller andre luftfartsmæssige hensyn.

Der er altså tale om, at jeg har fremlagt alle tilgængelige oplysninger gennem hele sagsforløbet både til Folketinget, til Europarådet og til Europa-Parlamentet. For så vidt angår de i forslaget oplyste krav om fremadrettede foranstaltninger indbefattet yderligere krav til myndighederne om kontrol af fly og deres passager samt om indgriben over for mistanke om ulovlige fangetransporter, kan jeg sige følgende: Det afgørende for, om en konkret flyvning anses som statsflyvning, er formålet med flyvningen, og ikke hvorvidt det anvendte fly er privatejet eller ej.

Den i forslaget først oplyste anbefaling om, at også privatfly, der anvendes til statsformål, skal anses som et statsfly, gælder derfor allerede med den nuværende luftfartslovgivning.

For så vidt angår de øvrige krav, handler de i bund og grund om at iværksætte nogle tiltag, der skal forhindre, at der begås ulovligheder i Danmark. Statens Luftfartsvæsen kan alene af egen drift nægte et fly adgang til dansk luftrum, hvis det er på grund af flysikkerhed eller andre luftfartsmæssige årsager. Så enkelt er det.

Luftfartsmyndighederne har heller ikke hjemmel til at foretage inspektion af fly, medmindre formålet er flysikkerhed eller andre luftfartsmæssige årsager.

For så vidt angår oprettelse af registre over flyselskaber eller indhentelse af informationer om passagerer, ligger det uden for luftfartsmyndighedernes arbejdsopgaver, der som sagt alene er at sikre flysikkerheden.

Det bemærkes i den forbindelse, at luftfartsmyndighederne ikke har nogen oplysninger om passagerer eller kendskab til luftfartsselskaber, der foretager ulovlige fangetransporter.

Kl. 17.05

Formanden:

Der er et par korte bemærkninger til ministeren. Først fra hr. Rune Lund.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Det er rigtigt, at lufthavnsmyndigheder har at gøre med flysikkerhed, men kunne det ikke være en idé, sådan som f.eks. Amnesty International foreslår, at når nu et mistænkt CIA-fly enten flyver ind i dansk, færøsk eller grønlandsk luftrum, eller lander i en dansk, færøsk eller grønlandsk lufthavn, at myndighederne så videresender disse oplysninger til politiet om, at et sådant fly er kommet ind dansk, færøsk eller grønlandsk luftrum, eller at sådan et fly er landet i en dansk, grønlandsk eller færøsk lufthavn, for så kunne politiet jo handle derudfra. Var det ikke en god idé?

(Kort bemærkning).

Transport- og energiministeren (Flemming Hansen):

Jeg gentager gerne det svar, jeg har givet to-tre gange i min tale, at det kun er på grund af flysikkerhed, at de organisationer, der hører under mit ministerium, kan foretage indgreb.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Jeg beder ikke om, at der bliver foretaget et indgreb begrundet i flysikkerhed. Jeg beder om transport- og energiministerens holdning til, om det ikke er en god idé at videresende oplysninger til politiet, hvis man får oplysninger om, der kommer sådan et fly ind i luftrummet, eller der er sådan et fly, der lander i en lufthavn.

Lad os nu forestille os, der kom et narkofly, som var kendt, og som man vidste havde transporteret narko i andre sammenhænge, var det så ikke en sådan oplysning, som var relevant at sende videre til politiet?

(Kort bemærkning).

Transport- og energiministeren (Flemming Hansen):

Jeg er nødt til at gentage, at Statens Luftfartsvæsen, som jo er den store operatør her, ikke kan træffe beslutning om, hvorvidt fly, der eventuelt skulle være under mistanke for strafbare forhold, skal nægtes adgang til dansk luftrum. Sådan er de spilleregler, vi har vedtaget i Folketinget. Jeg kan ikke ændre dem, for de fungerer så godt i dag.

(Kort bemærkning).

Morten Østergaard (RV):

Man forstår jo på landets udenrigsminister, at det er en meget alvorlig sag, en sag, som regeringen ser på med største alvor, og derfor kan det jo undre, at transport- og energiministeren åbenbart ikke har den samme opfattelse, siden ministeren ikke ønskede at betjene Europa-Parlamentets udvalg ved at give møde og forklare sig i sagen.

Derfor vil jeg gerne spørge transport- og energiministeren, om ikke ministeren er enig i, at det giver et meget dårligt billede af den danske regering, når man på den måde ikke ønsker at møde op og forklare sig i et udvalg, som ønsker ens tilstedeværelse? Det giver et indtryk af det, som en europaparlamentariker har kaldt »en mur af tavshed«.

(Kort bemærkning).

Transport- og energiministeren (Flemming Hansen):

Jeg har bestemt godt observeret det show, som hr. Poul Nyrup Rasmussen kører i Europarådet omkring denne sag, og jeg vil gerne sige til hr. Morten Østergaard, hvis han ikke skulle være klar over det, at jeg ikke har afvist at møde op i Europa-Parlamentet, men at jeg i første omgang har valgt at sende alle de oplysninger, som jeg kan bidrage med, til udvalget. Jeg vil gerne sige til hr. Morten Østergaard, at der er tale om et omfattende bilagsmateriale på 131 sider med detaljerede, tekniske oplysninger om tid og sted for overflyvninger og landinger med en række fly og flyselskaber, og det ville ikke give mening at komme og lægge det frem mundtligt.

Jeg kunne kun læse disse 131 sider op. Det er det eneste, jeg kunne gøre, og der har jeg også indtryk af, at man i Europa-Parlamentet har sagt: Det var sådan set fornuftigt at sende det frem til Parlamentet.

(Kort bemærkning).

Morten Østergaard (RV):

Ja, og alligevel har man jo så fundet anledning til at kritisere det i sin rapport, og så vil jeg blot for en ordens skyld sige, at det nu er det konservative europaparlamentsmedlem, fru Gitte Seeborg, der har givet det betegnelsen »en mur af tavshed« i CIA-sagen om de europæiske regerings meddelagtighed.

(Kort bemærkning).

Transport- og energiministeren (Flemming Hansen):

Det har jeg godt noteret mig, men man skal også af og til respektere, om der er fornuft i det, der gøres, her at tage til Europa-Parlamentet og læse 131 sider op – jeg ved ikke, om det ville tage 4 eller 5 eller 7 timer, det kan jeg ikke svare på. Når jeg sender alt det materiale, de ønsker, over, så synes jeg, det er den rigtige måde at agere i den sag, for jeg kan kun læse teknik op: Der er afgået et fly derfra og dertil, det landede på det og det tidspunkt. Færdig. Næste sag. Det kunne jeg så gøre med 131 sider. Der synes jeg, det var fornuftigt at sende det frem, så man selv kunne studere det. Det er min holdning.

Formanden:

Tak til transport- og energiministeren. Så er det justitsministeren.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg skal i forlængelse af udenrigsministerens og transport- og energiministerens indlæg knytte nogle få bemærkninger til beslutningsforslaget i lyset af lov om undersøgelseskommissioner. Denne lov hører som bekendt under Justitsministeriets område.

Kl. 17.10

Som det fremgik af udenrigsministerens indlæg, kan regeringen ikke støtte forslaget om at nedsætte en undersøgelseskommission. Jeg kan helt henholde mig til dette og skal alene fremkomme med nogle enkelte bemærkninger til illustration af, at det under alle omstændigheder næppe ville tjene noget formål at nedsætte en undersøgelseskommission i en sag som den foreliggende.

Med beslutningsforslaget foreslås det, og jeg citerer:

»... at nedsætte en undersøgelseskommission – i overensstemmelse med Europarådets resolution 1507 vedtaget den 27. juni 2006 i Europarådets Parlamentariske Forsamling – med henblik

på at afdække fremmede staters og deres efterretningstjenesters aktiviteter på dansk, grønlandsk og færøsk territorium samt regeringens kendskab hertil.«

Herudover er der videre i bemærkningerne til forslaget omtalt, hvad en kommissionsundersøgelse efter forslagsstillernes opfattelse nærmere bør omfatte. Det fremgår bl.a., og jeg citerer igen:

»Undersøgelsen bør tage udgangspunkt i Amnesty Internationals liste over kendte CIA-fly. Undersøgelsen skal dække overflyvninger såvel som mellemlandinger og landinger på dansk, grønlandsk og færøsk territorium samt afdække, hvorvidt der er foregået fangetransporter.

I fald det påvises, at USA eller andre stater uden forudgående eller efterfølgende at have informeret danske myndigheder herom har anvendt dansk luftrum eller danske lufthavne, skal dette resultere i, at den danske regering skal meddele, at dette vil få konsekvenser for samarbejdet.«

Som jeg forstår det citerede, forudsætter forslagsstillerne, at undersøgelseskommissionen i givet fald bl.a. skal afdække, om udenlandske myndigheder uden danske myndigheders viden har anvendt dansk luftrum eller danske lufthavne. Heri ligger, så vidt jeg kan se, at en undersøgelseskommission bl.a. vil skulle undersøge forhold, der ikke kan skaffes oplysninger om ved, at danske myndigheder f.eks. udleverer materiale til kommissionen.

Dette flugter jo også med, at regeringen, som udenrigsministeren allerede har redegjort for, intet kendskab har til ulovlige CIA-aktiviteter i Danmark eller i Europa, ud over hvad der fremgår af offentligt tilgængelige kilder. En sådan undersøgelse måtte således navnlig bygge på oplysninger, der skulle indhentes fra fremmede landes myndigheder, f.eks. i form af udlevering af skriftligt materiale og forklaringer fra udenlandske myndighedspersoner.

En dansk undersøgelseskommission ville imidlertid ikke have mulighed for over for udenlandske myndigheder at kræve materiale udleveret eller indkalde personer til at afgive forklaringer. Det vil således naturligvis ligge uden for en sådan kommissions beføjelser at gennemtvinge, at f.eks. medarbejdere i de amerikanske efterretningstjenester skulle afgive forklaringer for kommissionen.

Med hensyn til regeringens grundlæggende holdning til beslutningsforslaget kan jeg helt

henholde mig til det, som udenrigsministeren har anført, og som det fremgår af det, jeg har sagt, ville man under alle omstændigheder ikke kunne forestille sig, at en dansk undersøgelseskommission skulle være i stand til at fremskaffe de nødvendige oplysninger.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Det kan jo være svært at vide, før man har prøvet det, og ideen med sådan en undersøgelseskommission er jo netop, at man kommer noget bredere omkring, end man gør, ved at partier i Folketinget stiller § 20-spørgsmål med jævne mellemrum.

En af de ting, der ikke er blevet undersøgt, er jo f.eks. PET og PET's viden om de her ting og mulige deltagelse i CIA-aktiviteter. Det har heller ikke været muligt at interviewe de relevante ministre, og det har heller ikke været muligt indtil videre at spørge amerikanske myndigheder. Så siger justitsministeren, at man ikke kan tvinge dem til det. Nej, men man kan da spørge dem alligevel. Det ville jo ligge naturligt i sådan en undersøgelse.

Men mit spørgsmål er egentlig: Går justitsministeren ikke op i at forhindre, at den her slags ting foregår i dansk, grønlandsk og færøsk luftrum, i danske, grønlandske og færøske lufthavne, og hvilke initiativer synes justitsministeren kunne være fornuftige at igangsætte for at forhindre, at den slags ting kommer til at ske i fremtiden?

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Det er muligt, at hr. Rune Lund ikke har hørt mit indlæg. Hr. Rune Lund løftede nemlig hånden for at bede om spørgsmål, før jeg overhovedet var startet med at besvare i forbindelse med dette beslutningsforslag. Men jeg vil sige til hr. Rune Lund, at jeg har redegjort for, hvorfor lov om undersøgelseskommission vil være meget, meget virkningsløs med hensyn til det ærinde, som hr. Rune Lund er ude i.

Så vil jeg sige til hr. Rune Lund, at såvel udenrigsministeren som transport- og energiministeren som jeg selv adskillige gange har besvaret læssevis af spørgsmål fra folketingsmedlemmer såvel mundtligt her i salen som skriftligt, og det er under ministeransvar, så at påstå, at regeringens ministre ikke aktivt og meget, meget omhyggeligt har besvaret de spørgsmål, der

måtte være, er simpelt hen en påstand, som hr. Rune Lund ikke kan sidde med.

Hr. Rune Lund er faktisk temmelig ung, og det kan ikke passe, at hr. Rune Lunds hukommelse i så ung en alder allerede begynder at spille ham et puds.

Kl. 17.15

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Jeg kan godt både række hånden op og høre, hvad justitsministeren siger på en gang. Det kan jeg godt. Jeg er faktisk ikke tilfreds med det svar, som jeg har fået, for jeg synes ikke, det, justitsministeren kommer med, er godt nok.

Lad os nu sige, at der er et fly, der transporterer narko, og vi ved, at det har transporteret narko før. Det kan også være, det var et fly, der transporterede sexslaver. Så får man at vide, at det her fly f.eks. kommer ind i dansk luftrum eller lander i en dansk lufthavn.

Jeg vil bede om justitsministerens mening om følgende: Ville det så ikke give mening, at man undersøgte det her fly og kiggede indenfor og lige så, om der sad en med en hætte over hovedet eller der bare sad nogle helt almindelige mennesker, som skulle et eller andet tilfældigt sted hen? Ville det ikke være meget naturligt at undersøge sådan et fly?

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg kan i hvert fald konkludere af hr. Rune Lunds bemærkninger før, at det godt kan være, at hr. Rune Lund både kan række hånden op og lytte, men hr. Rune Lund lyttede i hvert fald ikke til mit første indlæg.

Så vil jeg sige til hr. Rune Lund, at det egentlig er ret bemærkelsesværdigt, når man tænker på, hvor ofte Enhedslisten bekæmper det politimæssige samarbejde inden for EU, at hr. Rune Lund lige pludselig i den her sag er blevet en meget, meget stor og varm fortalere for, at politi på tværs af grænserne skulle kunne udveksle oplysninger med hinanden.

Jeg vil tage hr. Rune Lund på ordet. Om meget kort tid fremsætter jeg et lovforslag, der udvider mulighederne for at udveksle oplysninger med hinanden i Schengeninformationssystemet. Så må vi se, om hr. Rune Lunds meget store interesse for det grænseoverskridende politisamarbejde kan holde ved, når vi skal stemme om det i Folketingssalen.

Jeg vil sige til hr. Rune Lund, at der er et fremragende samarbejde. Hvis dansk politi bliver gjort bekendt med, at der er mistanke om et strafbart forhold, har man mulighed for via retsplejeloven at skride ind, og på grund af det gode europæiske samarbejde er det heldigvis meget ofte sådan, at man kan gribe ind, bl.a. når det gælder narkosmugling.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Jeg forstår på justitsministerens argumentation, at det ikke giver mening at lave en undersøgelse, fordi man simpelt hen ikke kan få det undersøgt. Så kunne man jo for det første følge op med at spørge: Hvis undersøgelserne i Tyskland, Spanien og Italien fører frem til, at der er en sandsynlighed for, at der er et problem i forhold til det, vi kigger på her, og at det fly, de er fløjet med, er kommet igennem dansk luftrum, ville der så være et grundlag for en undersøgelse?

Og for det andet vil jeg sige, at når den amerikanske kongres går i gang med sin undersøgelse, som jo er proklameret af det flertal, der heldigvis er i USA, kan der jo dukke en lang række ting op, som eventuelt også kunne have med os at gøre. Er der så grundlag til det?

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Det har jeg svært ved at forestille mig.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Sådan kan ministeren jo ikke svare. »Det har jeg svært ved at forestille mig.« Hvad er det, ministeren har svært ved at forestille sig? Vi snakker ikke om, at det bliver sådan. Jeg spørger om: hvis det viser sig at være sådan. Jeg har lyttet omhyggeligt til, hvad ministeren har sagt som argumentation, og grunden til, at hun afviser det, er, at det er virkningsløst.

Så siger jeg: Hvis der kommer oplysninger i de sager, der kører i andre lande, som kommer til at influere på dansk luftrum, ville det så være en ny situation set fra justitsministerens side? Enten må ministeren jo sige: Nej, det er ikke en ny situation. Eller også må ministeren sige: Ja, det er en ny situation. Eller også må ministeren sige: Det må jeg tænke over. Ministeren kan ikke svare, som hun har gjort.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil sige til hr. Steen Gade, at jeg synes – efter at jeg selv er fyldt 41 år – at man godt kan tillade sig at drille folk lidt med deres alder. Men jeg må anbefale, at man lytter til, hvad det var, jeg svarede i mit første indlæg.

En dansk undersøgelseskommission vil ikke have mulighed for over for udenlandske myndigheder at kræve materiale udleveret – det er altså udelukket – eller indkalde personer til at afgive forklaring. Det vil således ligge uden for en kommissions beføjelser at gennemtvinge, at f.eks. medarbejdere i den amerikanske efterretningstjeneste skulle afgive forklaring for kommissionen.

Derfor er svaret til hr. Steen Gade: Jeg synes egentlig, det ville være formålstjenligt, hvis man gennemlæste lov om undersøgelseskommissioner. Lov om undersøgelseskommissioner handler om at beskrive et faktisk hændelsesforløb ved begivenheder, der har fundet sted i Danmark, og derfor har jeg altså meget svært ved at besvare spørgsmålet på anden måde, end jeg har gjort.

Kl. 17.20

(Kort bemærkning).

Morten Østergaard (RV):

Jeg synes, det er en bemærkelsesværdig mistillid til vores allierede, der bliver udvist fra justitsministerens side, nemlig at man på forhånd antager, at man ikke vil medvirke, ikke vil svare, og så også fordi kommissionen ikke kan gennemtvinge det. Der er andre lande involveret i den her sag, som slet ikke har den mistillid, som justitsministeren i Danmark har, og som har rettet henvendelse og spurgt om konkrete flyvninger og naturligvis forventer at få et svar. Og jeg synes også, at en kommission må kunne forvente, at vores allierede bidrager til at belyse den her sag.

Så vil jeg også spørge om et andet forhold. Det er jo sådan, at i Europa-Parlamentets rapport henviser man til, at der allerede på et møde i NATO den 7. december 2005 fra USA's side blev oplyst om de her ekstraordinære flyvninger og om fængslerne. Der må jeg sige, at det jo er noget, som vi kunne få oplyst, altså om regeringen har viden om det. Jeg går ud fra, at en undersøgelseskommission har rig mulighed for at få prøvet, om det står til troende.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg kan sådan set godt forstå, at hr. Morten Østergaard i sædvanlig polemisk stil skruer sig op i det helt høje toneleje. Det er jo et eller andet sted meget pinligt. Vi har været igennem et forløb, hvor man startede med at komme med en masse påstande, dem kunne man sådan set ikke rigtig dokumentere; så begyndte man at stille spørgsmål, og det har man så gjort igennem mange, mange måneder, hvor adskillige ministre er blevet spurgt om alt mellem himmel og jord og har besvaret det ordentligt, omhyggeligt og redeligt under ministeransvar; og nu ender det altså med, at Det Radikale Venstre, et parti, der rent faktisk har haft regeringsansvar igennem mange perioder tidligere i danmarkshistorien, står her og foreslår, at man skal benytte lov om undersøgelseskommissioner til at få undersøgt forhold, der først og fremmest vedrører udlandet.

Jeg må sige til hr. Morten Østergaard, at jeg simpelt hen synes det er pinligt.

(Kort bemærkning).

Morten Østergaard (RV):

Det, der jo så er pinligt, er, at regeringen fra starten fuldstændig har afvist det og henvist til de diplomatiske forsikringer fra USA. Efterfølgende har det så vist sig, at det rent faktisk har fundet sted, og den amerikanske præsident har udtrykt sig meget klart og sagt: Jo, jo, den slags aktiviteter har vi søreme haft. Det er selvfølgelig lidt pinligt, kan man sige, at forsvare nogen, der ikke engang gider at forsvare sig selv. Men det er så, hvad det er.

Jeg vil godt vende tilbage til det omkring politisamarbejdet, som vi støtter varmt i Det Radikale Venstre, og spørge justitsministeren, om det ikke giver anledning til, når den danske udenrigsminister i dag har sagt, at man ikke kan udelukke, at de aktiviteter er foregået i Danmark, at tage det op i kredsen, når vi ved, det er foregået visse steder i Europa og vi ikke kan udelukke, at det er foregået i Danmark. Giver det så ikke anledning til, at justitsministeren tager det med i kredsen af justitsministre i EU og diskuterer, om det fornødne beredskab er til stede? For det er i hvert fald helt klart det, som Europarådets generalsekretær og Europa-Parlamentet har sagt, nemlig at det mener de ikke det er. Er det ikke et tilsagn, ministeren kunne give i dag?

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg kunne aldrig drømme om at møde op i EU og så blive gjort til grin. Og derfor vil jeg sige, at hr. Morten Østergaards forslag jo er fuldstændig vanvittigt. Jeg kunne da ikke drømme om at møde op og komme med påstande om noget, som jeg på regeringens vegne mange, mange gange her i Folketinget har hørt er blevet fuldstændig afvist. Jeg synes, det europæiske samarbejde skal bruges til seriøse ting og til ting, hvor der er konkrete sager, man kan tage hånd om, og derfor må jeg sige, at den der slags ideer synes jeg ville være endnu en paradeforestilling, som ikke har noget som helst andet formål end at kaste sig ud i en masse påstande, der slet ikke kan bevises.

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Jeg forstår justitsministerens rolle i dag som den, der skal levere den tekniske knockout til forslaget, altså ved at henvise til loven om undersøgelseskommissioner.

Men jeg vil spørge ministeren, om hun ikke selv finder det noget modsigende i forhold til, hvad hun svarede hr. Rune Lund for et øjeblik siden, at den danske regering erklærer sig ude af stand til at have nogen redskaber eller nogen vilje til at undersøge mulige lovbrud i luftrummet, mens hun samtidig er tilhænger af, at man kan undersøge en persons færden næsten fra a til z på landjorden, hvis man har mistanke om noget. Kan ministeren ikke se nogen modsætning i, at på landjorden kan man undersøge alt, hvis der er specielle personer med et vist udseende, men når det er oppe i luften, så kan man ikke gøre noget som helst?

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg ved ikke, om det er akustikken, der fejler noget i dag her i Folketingssalen. Mig bekendt har jeg ikke nævnt noget om landjorden. Jeg ved ikke, hvad det er for noget vrøvl, hr. Høgni Hoydal lige pludselig blander ind i debatten.

Jeg har allerede svaret på, at hvis tysk politi fortæller, at der er et fly på vej til Danmark med narko, så skrider dansk politi ind. Et fly befinder sig, så vidt jeg ved, også i luftrummet i en periode, hvis ikke det er en vandflyver, der ikke kan lette.

Derfor vil jeg sige til hr. Høgni Hoydal, at det afgørende for, at politiet kan skride ind, er, at

der er mistanke om, at der er begået et strafbart forhold. Sådan er retsplejeloven.

Kl. 17.25

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Jeg skal ikke begive mig ind på en juridisk vurdering, det hører ikke til mine beføjelser, men med hensyn til de mistanker, hvor man sætter undersøgelser og overvågninger i gang og bruger alle de redskaber, som justitsministeren har været en varm fortaler for at indføre på landjorden over for mistænkelige personer, har ministeren da ikke overvejet, om man kunne bruge nogle af de redskaber til at undersøge de ting, der angiveligt foregår i luftrummet?

Det er det, jeg forsøger at præcisere her, altså at der synes at være en meget, meget stor modsætning mellem den vilje, man har til at undersøge personer på den mindste mistanke, hvis det er på landjorden, og hvis det har noget med såkaldt terrorisme at gøre, mens det ikke er gældende, når det er visse stater, som er i fokus.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil sige til hr. Høgni Hoydal, at jeg er stærkt opmuntret efter debatten her i eftermiddag. Hvis man skal tage det som udtryk for, at samtlige partier, der står bag det her beslutningsforslag, nu helhjertet går ind for et stærkere europæisk samarbejde på tværs af grænserne om bekæmpelse af kriminalitet, så ser det virkelig lyst ud, når jeg skal i Europaudvalget med nye forslag om ganske kort tid.

Mit svar til hr. Høgni Hoydal er: Der er allerede i dag hjemmel til, at dansk politi med retsplejeloven i hånden kan gå ind og undersøge, hvis der er mistanke om, at der er blevet begået et strafbart forhold, og sådan må det være i et land, hvor man sætter retssikkerheden højt.

Derfor undrer det mig også utrolig meget, at der er partier her i Folketinget, der ellers ikke forspilder en chance til at problematisere det, at politiet på et mistankegrundlag kan gå ind og bruge retsplejeloven til at ransage og beslaglægge, som lige pludselig i dag nærmest ikke synes, at politiet benytter den mulighed nok.

Men jeg vil glæde mig til de store debatter, der skal være om ændring af retsplejeloven fremover, for at se, om det kun er i den her ene sag, at Folketingets partier er så enige om at udvide politiets beføjelser, eller om det er noget,

man generelt mener i forhold til kriminalitetsbekæmpelse.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg er fuldstændig enig med ministeren i, at når det drejer sig om terror og udveksling af oplysninger og ting og sager, der kan begrænse den kriminalitet, der foregår, lyder det som sød musik, men det skal foregå med lovlige midler. Det, der er problemet her, er jo, som udenrigsministeren indrømmer, at hvis det er sket, så tager vi meget afstand fra tortur, de der fængslinger, tilbageholdelser osv., der er foregået i de eksempler, som vi kender til.

Det, jeg gerne vil spørge om, er, om ministeren mener, at det her forslag kommer lidt for tidligt. For hvis det nu viser sig, at man i de lande, hvor man har nedsat en kommission og sat sig for at finde ud af, hvad der rent faktisk er sket, kommer frem til, at dansk lufttrum eller danske landingspladser har været brugt i de her forbindelser, er der jo noget at komme efter. I dag er der ikke noget at komme efter, men hvis der viser sig at være noget, vil ministeren så have en anden indstilling til det?

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg synes lige, vi skal lade hr. Bjarne Laustsens bemærkninger her til sidst hænge lidt i luften. Der er ikke noget at komme efter. Ja, det er jo lige præcis det, der er regeringens pointe.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Det er jo det, ministeren og regeringen altid siger. Der er aldrig nogen sinde noget at komme efter. Og det er der ikke, pr. definition, fordi de har 90 mandater, så der er ikke noget at komme efter, uanset hvordan. Når man synes, at det er en dårlig idé at nedsætte en kommission i dag, så siger jeg bare:

Hvis de lande, som har besluttet at nedsætte en kommission, finder ud af nogle ting, hvordan vil ministeren så forholde sig til det? Det er det, der er interessant.

(Kort bemærkning).

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg er lidt skuffet, for jeg havde sådan set forventet, at en nordjyde i hvert fald havde forstået, hvad jeg allerede har sagt.

Da der ikke er nogen danske myndigheder, der sidder inde med nogen oplysninger, og man derfor alene må støtte sig på oplysninger, der måtte komme fra andre steder i verden, så er mit svar, som det også har været til hr. Steen Gade, at der er lov om undersøgelseskommissioner altså en utrolig dårlig måde at forsøge at få tingene undersøgt på. Derfor må jeg afvise, at det er et rigtigt instrument at bruge.

Formanden:

Tak til justitsministeren. Så er det fru Birthe Rønn Hornbech som ordfører.

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg skal på Venstres vegne meddele, at vi ikke kan stemme for dette forslag, som jo er fremsat af det, man her i Folketinget kan præstere som alternativ til den siddende regering.

Kl. 17.30

Jeg har nu med spænding siddet og lyttet til dette alternativ til vores regering. Var der noget nyt? Går man ind på Folketingets hjemmeside og søger på stikord til emnet her, vil der jo være, jeg ved ikke, om det er flere hundrede træffere, men jeg er lige ved at tro det, og derfor sidder man jo og lytter: Er der noget nyt? Har oppositionen noget i ærmet? Og man bliver jo sørgelig skuffet.

Det eneste, jeg kan iagttage, er, at når der er politiske sager, som man er uenig i, giver man altså udtryk for et retssyn, som er dybt rystende. Man ønsker en politistat, og skal man virkelig nå sit mål, skal man bruge masser af milliarder på militære udgifter, og mistankekrav er der ikke noget der hedder lige i disse sager.

Det er jo i sig selv rystende, men dertil vil jeg altså føje den dybe skuffelse over, at der intet vil jeg kommet frem, som ikke er sagt i tidligere svar her i Folketingssalen og også nævnt skriftligt.

Vi kan i Venstre helt henholde os til den afvisning, som også de tre ministre har givet i dag.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Det her beslutningsforslag er jo fremsat på baggrund af den vedtagelse, der var i Europarådet i juni sidste år. Det har så taget lang tid at få det på dagsordenen. Men siden da er der faktisk kommet flere nye ting frem, som gør det her forslag aktuelt.

Vi kan tage de seneste. Ikke i den her weekend, men i den forrige indrømmede den canadiske regering jo, at det her var foregået, og at Ca-

nada havde spillet med, og at man derfor har udbetalt 50 mio. danske kroner i erstatning til en canadier. I går, den 31. januar, kom det jo frem, at Tyskland vil anholde 13 navngivne CIA-folk, CIA-ansatte, som har været med til bortførelsen af Khaled Al-Masri, altså den tyske sag i det her.

Det er da nogle meget gode eksempler på, hvorfor det er nødvendigt at lave en undersøgelse, og jeg kan ikke se, hvordan det at lave en undersøgelse af de her flys aktiviteter i Danmark, Færøerne og Grønland kan være udtryk for, at man vil indføre en politistat. Jeg må sige, at jeg mere synes, det er et udtryk for, at der er retssikkerhed. Men måske kan fru Birthe Rønn Hornbech uddybe lidt, hvad hun præcis mener med, at det her er udtryk for ønske om en politistat.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Nu er der jo stillet så mange spørgsmål, så allerede af den grund er der ikke tid til at svare. Jeg vil sige, at det eneste nye i den sag var, at den erstatning skulle have været udbetalt i danske kroner. Det var jeg ikke klar over.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Det, som sker her, er, at der hele tiden kommer nye ting frem i den her sag, og det er også derfor, det virker så mærkeligt, at regeringen hele tiden er så bagstræberisk.

Jeg kan huske, da vi havde de første debatter hernede i Folketingssalen. Da blev vi latterliggjort. Ha ha ha; fly; og det var løse presseforlydender; og det var avisrygter; og det var der ikke noget som helst på; og der var ikke fugls føde på den sag. Sådan kørte det bare. Og efterhånden som der er kommet flere og flere oplysninger frem de sidste 2 år, er det blevet mere og mere presserende netop at få en undersøgelse af CIA-flyenes aktiviteter i dansk luftrum.

Vi har ikke nogen rygende pistol i Danmark, men vi har faktisk nogle næsten rygende pistoler i forhold til fly, som vi kan se må have passeret dansk, færøsk og grønlandsk luftrum, hvis de skulle have transporteret fanger fra Afghanistan til Guantánamo. Det er da den slags ting, som efter min mening gør, at man bør undersøge det her nærmere. Hvorfor er det ikke fru Birthe Rønn Hornbechs mening?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Den dag, hr. Rune Lund kan sandsynliggøre, at der er nogle realiteter i hr. Rune Lunds politiske udsagn, så lad os snakke om det.

(Kort bemærkning).

Morten Østergaard (RV):

Jeg må sige, det er en noget betagende oplevelse at lytte til fru Birthe Rønn Hornbech som ordfører i den her sag. Kunne vi ikke i det mindste bare for at opleve et rimelig anstændigt debatniveau få en erkendelse af, at det her er en sag, som ikke bare har optaget oppositionen i det danske Folketing, men som har optaget Europa-Parlamentet og Europarådet, og som har ført til tiltaler i Tyskland og i Italien, undersøgelser i en lang række lande og nogle meget alvorlige påstande, som ikke har noget at gøre med, at vi ønsker en politistat, men som har noget at gøre med, at andre opfører sig, som om det var det.

Det, vi er ude efter, er et retssamfund og gerne et internationalt retssamfund, og det, der er problemet her, er, at også den amerikanske præsident har erkendt, at det har vi ikke. Og det er det, der bliver undersøgt en lang række steder, hvor der er nogle indicier, der vil være meget rare at få vasket af den danske tavle. Og der synes jeg i det mindste fru Birthe Rønn Hornbech skulle gøre sig den ulejlighed at erkende, at der i den grad har været noget at komme efter i den her sag.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Den dag, forslagsstillerne bare sandsynliggør, at der skulle være noget som helst om de påstande, som forslagsstillerne kommer med, så lad os snakke om dem.

(Kort bemærkning).

Morten Østergaard (RV):

Nu ved jeg ikke, om pladen er gået i hak for fru Birthe Rønn Hornbech, men det, jeg snakker om her, er en erkendelse af, at der på europæisk niveau er en lang række sager, hvor det ikke bare er sandsynliggjort, men hvor både Europarådet og Europa-Parlamentet har ladet sig overbevise om, at der var et problem; en erkendelse af – det var dog i det mindste rimeligt – at det er foregået og det er konstateret. Og så kan vi sige, at det jo så er det, vi gerne vil have undersøgt på dansk grund. Det er måske et urimeligt krav, synes fru Birthe Rønn Hornbech. Jeg synes, det

mere lyder som en politistat end som et retssamfund, der ikke engang er villig til at undersøge sig selv.

Kl. 17.35

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jo, men den dag, hr. Morten Østergaard kan dokumentere, at der er en sandsynlighed for, at der er sket overflyvninger over Danmark, vil jeg gerne snakke om det. Men jeg kunne ikke se noget i beslutningsforslaget. Jeg venter spændt på dokumentationen, når hr. Morten Østergaard kommer herop. Så lad os få læst op, hvor det er, det står, og hvem det er, der udtaler sig om det.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Jeg lytter ellers meget til, hvad fru Birthe Rønn Hornbech siger, men jeg synes i dag, at det dog er et utrolig dårligt argument, at der ikke er noget nyt.

Man kan sige, at hele Europa diskuterer det her; at der faktisk også er mange nye ting, utrolig mange nye ting, men der er da det nye, som jeg nævnte før over for udenrigsministeren, at et underudvalg i Europa-Parlamentet anbefaler alle lande at lave undersøgelser. Det var da én ny ting. Det håber jeg at fru Birthe Rønn Hornbech er enig i. Det er vel også en ny ting, at senatet i USA har proklameret, at de vil lave en undersøgelse.

Så der er da sket utrolig meget nyt, siden dele af oppositionen lavede det her forslag. Det må fru Birthe Rønn Hornbech da medgive.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Hvis jeg nu skulle tage hr. Steen Gades citat – går jeg ud fra det er – for gode varer, så siger hr. Steen Gade om Europarådet, at de forlanger undersøgelser, må jeg forstå, bare ud af den blå luft. Det er jo en grov beskyldning over for Europarådet. Jeg synes, udenrigsministeren svarede helt klart på det spørgsmål. Det kan jeg helt tilslutte mig.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Nu var det Europa-Parlamentet og et underudvalg, som også udenrigsministeren påpegede, og vi får jo at se, om det også bliver en flertalsindstilling fra Europa-Parlamentet.

Men det er jo en illustration af, at der er sket noget nyt. For da vi lavede forslaget, havde vi Europarådets anbefalinger. Så er det kørt videre i Europa-Parlamentet, og det er jo interessant nyt, at man faktisk anbefaler undersøgelser. Men det er jo også nyt, at den amerikanske kongres vil lave en undersøgelse.

Så vil jeg sige som opfølgningsspørgsmål til fru Birthe Rønn Hornbech: Hvis nu der i den amerikanske kongresundersøgelse kommer noget frem – og når de går til den i USA, så er de jo åbne på en helt anden måde, end vi er vant til i det her land; der får vi jo tingene på bordet, hvis de virkelig går til den – skal vi så have undersøgelsen?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg synes, vi først skal se, hvad der kommer frem. Så kan vi tale om det.

Men jeg vil godt sige til hr. Steen Gade: Det er nu altså sådan efter danske retsprincipper og da heldigvis de fleste steder i den vestlige verden, at når man rejser anklage – og det er det, forslagsstillerne gør – så skal man bevise. Så meget vil jeg ikke forlange, når det er politik, men bare en smule sandsynliggørelse synes jeg havde været anstændigt.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

I den rapport, det underudvalg i Europa-Parlamentet arbejdede med, tror jeg, det var konstateret, at der 1.245 gange var anvendt europæisk luftrum til de her flyvninger. Er fru Birthe Rønn Hornbech enig i det?

Så vil jeg gerne spørge yderligere, fordi det her forslag om en undersøgelse åbenbart kommer for tidligt, for der er ikke nogen andre lande, der endnu er kommet frem til et resultat ud over de eksempler, vi kender: Hvad er værst for Venstres ordfører? Er det, at der bliver nedsat en kommission, hvor man finder noget – at der alligevel var noget at komme efter – eller at der bliver nedsat en kommission, og at der ikke er noget at komme efter? Hvad er værst?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Nu er jeg ikke så imperialistisk som hr. Bjarne Laustsen. Men jeg vil gerne lige spørge: Hvor er det helt præcist, der står noget om det, der er under vores jurisdiktion? Jeg er dansk politiker. Hvor er det, der står noget om Danmark?

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Der står, at det har været anvendt 1.245 gange i europæisk luftrum. Og jeg synes, jeg har set andre ting, der også viser, at dansk luftrum og danske landingspladser har været brugt her. Men det er jo bl.a. noget af det, undersøgelsen skulle afdække, nemlig præcis hvor mange gange man har landet på dansk jord, og hvor mange gange man har overfløjet. Har der været fanger om bord? Det er jo det, det handler om. Derfor er det jo også sandsynliggjort, og andre lande kommer også med undersøgelser af det.

Er fru Birthe Rønn Hornbech bange for, at der fra dansk side kommer en rapport, der siger, at der altså var noget at komme efter, og derfor vil fru Birthe Rønn Hornbech hellere føre strudsepolitik og så ikke være med til at lave noget?

Kl. 17.40

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Der var engang en dommer, der sagde til en tiltalt: Den anklager er ikke bange for noget. Det var mig, der var anklager. Men her er det jo altså hr. Bjarne Laustsen, der er anklager. Og jeg vil gerne have en sandsynliggørelse for, at Danmark er involveret i denne her sag, før jeg tager stilling til noget som helst.

Den sandsynliggørelse har jeg ledt efter i alle de spørgsmål, der er stillet undervejs, og de svar, der er givet, og jeg har lyttet til debatten i dag, og jeg har læst beslutningsforslaget. Og der er ikke noget at komme efter i det forslag.

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Jeg vil gerne spørge Venstres ordfører om hendes udsagn om, at det her forslag lægger op til en politistat. Jeg vil gerne spørge, hvordan det at nedsætte en undersøgelseskommission i henhold til en dansk lovgivning, som har til formål at undersøge fremmede magters virksomhed på dansk territorium og den udøvende magts kendskab hertil, kan være udtryk for manglende retssikkerhed og en politistat.

Jeg har altid opfattet retssikkerhed som borgerens værn imod magten og imod magtmissbrug. Er fru Birthe Rønn Hornbech enig med mig i, at en undersøgelseskommission i henhold til dansk lov vel aldrig kan være et brud på retssikkerheden eller udtryk for en politistat? For så er selve loven vel et udtryk for en politistat.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Nej, for undersøgelseskommissioner skal ikke bruges til hvad som helst, hvor man på fuldstændig urimelig vis rejser mistanke og så skal hive alle mulige mennesker igennem en undersøgelseskommission. Det fremgår ikke af loven, og det har heller aldrig været meningen med den. Næ, det er hr. Høgni Hoydal, der påtager sig en magt som anklager. Men det får han jo så ikke held med i denne sag.

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Jeg har på ingen måde påtaget mig nogen rolle som anklager. Det, vi henviser til i beslutningsforslaget, er oplysninger, der er kommet frem, ofte først med en afvisning fra regeringens side. Så kommer der nye oplysninger frem, og selv den amerikanske præsident har jo indrømmet, at der foregår ulovlig fangetransport.

Jeg vil spørge fru Birthe Rønn Hornbech, om hun ville have samme holdning, hvis hun fik at vide, at f.eks. Libyens eller Nordkoreas statsledere indrømmede, at der foregik ulovlige fangetransporter i nærheden af Danmark. Ville hun så have samme holdning til, at det her var noget meget vigtigt at afvise, eller ville hun også synes, det var rigtigt at undersøge det?

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Hvis hr. Høgni Hoydal kan henvise til, der er nogen som helst statsledere, som siger, at deres land har foretaget ulovlige fangetransporter hen over Danmark, så er jeg sikker på, at vi reagerer på det. Men det er jo præcis det, der ikke er tale om. Og når man bliver ved med at tale om det ene og det andet organ i Europa, om den amerikanske præsident, så går man jo hele tiden uden om det, det handler om, nemlig Danmark. Og det kan jeg godt forstå, for man kan ikke finde nogen steder, at det vedrører Danmark.

Men selvfølgelig vedrører det Danmark på den måde, at vi under alle omstændigheder er imod krænkelse af rettigheder, vi er imod tortur, vi er imod dødsstraf. Det ved alle, og det er jo også sagt ustandselig i alle mulige internationale fora. Og når det drejer sig om USA, har udenrigsministeren og statsministeren hundrede sytten gange givet udtryk for, hvad vores politik er.

Men jeg er altså ikke med til bare at rejse mistanke, fordi det er politisk bekvemt for et mindretal her i Folketingssalen.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Der er ikke flere, der har bedt om korte bemærkninger. Vi siger tak til ordføreren og går videre i ordførerrækken. Den næste ordfører er hr. Søren Espersen.

Søren Espersen (DF):

Nu er jeg ærgerlig over, at Socialdemokraternes ordfører ikke er her, for det meste af det her handler om Socialdemokratiet.

Det slog mig nemlig, da jeg skulle til at forberede mig til det her forslag, at Socialdemokratiet nu fuldstændig og aldeles har deponeret deres udenrigspolitik i Enhedslistens lommer så meget, at Socialdemokratiet i en sag, som angår Danmarks forhold til NATO, forholdet mellem de nære, vestlige og frie allierede, Danmark og Amerikas Forenede Stater har peget på Enhedslisten som ordfører for de samlede forslagsstillerne – på Enhedslisten!

Dermed har Socialdemokraterne i dag valgt at lade sig repræsentere af to personer, der i den grad hader NATO og alt, hvad der er vestligt, den totalt virkelighedsfjerne fantast hr. Rune Lund, og sovjetkommunismens forreste forkæmper her i Danmark, hr. Frank Aaen, manden, som kun af kyniske og strategiske årsager og med blødende hjerte vinkede farvel til Stalin, Ceausescu og Honecker, da Berlinmurens bragede sammen om ørerne på hans gamle kumpaner og kampfæller.

Kl. 17.45

En ting er, at Socialdemokratiet nu frivilligt har lagt sig i dobbeltsengen med NATO-hadere – det kan være svært nok at forstå for almindelige fornuftige socialdemokrater – men det er sværere for socialdemokrater ude i landet at forstå, at fru Helle Thorning-Schmidt nu helt har underkastet sig folk, der foragter vore danske soldater, afskyr vore dygtige specialtropper, håner vores hjemmeværnsfolk, og som generelt benytter enhver given lejlighed til at kaste smuds på det danske forsvar.

For var det bare alene i denne fuldstændig kunstigt oppestede CIA-fly-sag, at Socialdemokratiet havde bundet sig i en varm alliance med Enhedslisten, ja, oven i købet lade sig repræsentere af Enhedslisten som ordfører for beslutningsforslagsstillerne, så kunne man måske overse skandalen, men det sker igen og igen.

Vi oplever den ene gang efter den anden, at Socialdemokratiet og Enhedslisten, når det gælder Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitik, som et andet kærestepar vander hånd i hånd,

ofte tæt omslyngede. Det må være et gyseligt syn for de mange jordbundne, fornuftige, ægte danske socialdemokrater, der som noget helt naturligt står last og brast med Danmark, med Danmarks soldater og med Danmarks sikkerhed.

Jeg behøver bare som endnu et eksempel på dette forfærdelige kæresteri at nævne den nu godt gennemtyggede sag om nogle afghanere, som for 5 år siden vistnok kunne være blevet udleveret til amerikanerne, som vistnok måske teoretisk kunne have været dumme ved dem, inden de i øvrigt løsled dem 48 timer senere. Også her var det hr. Frank Aaen med hr. Rune Lund som første violinist, og også her var det hr. Lyketoft og fru Thorning-Schmidt anbragt ved paukerne nede bagved med besked på at larme så meget som muligt.

I fodnotepolitikken i 1980'erne, hvor Socialdemokratiet på samme måde skejdede ud, var det også sovjetkommunistiske kredse, der svang taktstokken over Anker Jørgensen, mens dennes blinde førerhund, Lasse Budtz, larmede på paukerne nede bagved.

At Socialdemokratiet lader sig dirigere af en fantast og en gammel sovjetkommunist er først og fremmest Socialdemokratiets sag, i hvert fald så længe de sidder i en position, hvor de ikke har indflydelse på Danmarks udenrigspolitik. I dag har vi et flertal i Folketinget, som værdsætter vore danske soldater, som værdsætter det gode og trygge samarbejde i NATO. Jeg vil bare advare om, at der ved næste valg kun skal flyttes en håndfuld mandater fra den ene side til den anden, inden et modsat skrækscenarie vil kunne blive en realitet.

Vi afviser forslaget.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Jeg beder ordføreren blive på talerstolen. Der er flere, der har bedt om korte bemærkninger. Det er først fru Birthe Rønn Hornbech.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Ja, egentlig blev det jo kun lige kort berørt, men jeg spørger alligevel. Jeg synes, det var meget relevant, at hr. Søren Espersen netop talte om Socialdemokratiet og kæresteriet, for jeg ved ikke, om hr. Søren Espersen kan forstå, at jeg bl.a. kommer til at tænke på en anløbsag, på en lang række fodnoter i 1980'erne, hvor der netop var et kæresteri, og hvad det betød for Danmarks anseelse i udlandet. Er det ikke rigtigt, at det

skadede Danmarks anseelse i udlandet dybt, den periode, hvor der var det samme kæresteri mellem de samme partier?

(Kort bemærkning).

Søren Espersen (DF):

Jamen altså, det er fuldstændig korrekt. Det er på en eller anden måde en analog sag, anløbssagen fra 1980'erne, hvor man også fra de samme kredse krævede, at der blev afleveret noter til de amerikanske kaptajner, der kom sejlene ind i de danske farvande. Igen en mistænkeliggørelse af vore danske allierede. Det er præcis det samme, der foregår her. Det er præcis den samme sure mistænkeliggørelse af NATO og USA.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Ja tak, vi går videre i ordførerrækken. Undskyld til ordføreren, der er endnu en, der har bedt om korte bemærkninger. Det er hr. Bjarne Laustsen, men det vil han ikke alligevel. Så vi går nu videre i ordførerrækken, og jeg skal sådan helt undtagelsesvis af god vilje give ordet til hr. Bjarne Laustsen.

Bjarne Laustsen (S):

Jeg kan i hvert fald konstatere, at der er kommet et nyt kærestepar i dansk politik, nemlig hr. Søren Espersen og fru Birthe Rønn Hornbech, men det må vi se at få klaret en anden gang. Jeg ønsker tillykke. At man har mange tabersager – Irakkrigen osv. – synes jeg ikke skal bruges til at skyde det her forslag ned. Vi synes, at der er klare beviser for, at der har fundet lyssky CIA-flyvninger sted i Europa, og Socialdemokraterne ønsker med vores støtte til forslaget at få sikret fuld åbenhed omkring Danmarks rolle i forbindelse med disse flyvninger.

Kl. 17.50

Europarådets Parlamentariske Forsamling vedtog den 27. juni 2006 en resolution om CIA-fly og hemmelige fængslinger. Resolutionen slår fast, at både CIA-flyvningerne og de hemmelige fængsler er en kendsgerning, og at der er solid dokumentation herfor. Resolutionen slog ligeledes fast, at CIA-fly har opereret på europæisk territorium og bortført personer. Desuden ved vi også, at et underudvalg under Europa-Parlamentet den 23. januar 2007 kom med en rapport, hvori det fastslås, at der i forbindelse med CIA-flyvninger mindst 1.245 gange, som jeg har nævnt tidligere, har været anvendt europæisk luftrum.

I rapporten bliver Danmark kritiseret for ikke at have stillet en repræsentant fra den danske regering til et møde i udvalget. Det er dybt kritisabelt, at den danske regering ikke aktivt har medvirket til at få kortlagt disse lyssky CIA-flyvninger.

Der er derfor grund til at afdække, hvilke aktiviteter der har fundet sted på dansk og grønlandsk og færøsk territorium samt regeringens kendskab hertil. Samtidig er det naturligvis afgørende, at vi får fuldstændig sikkerhed for, at lignende flyvninger ikke kan ske i fremtiden.

Indtil videre har regeringen benægtet enhver undersøgelse af de mange CIA-flyvninger, men de svar, vi hidtil har modtaget, har langtfra været overbevisende. Det er bekymrende og skuffende, at regeringen ikke vil spille med åbne kort i denne sag.

Afslutningsvis vil jeg gerne slå fast, som jeg også har været inde på tidligere, at terrorbekæmpelse for Socialdemokratiet har højeste prioritet, og derfor har vi også aktivt støttet både den første og anden terrorpakke, men kampen må ske med lovlige metoder, ellers er vi ikke tro mod de værdier, som vi selv kæmper for.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg har ligesom andre hæftet mig meget ved, at Socialdemokratiet har ladet sig spænde for Enhedslistens vogn ført af tidligere DKP'ere og lignende, som jo tidligere har vildledt Socialdemokraterne, oven i købet i en grad, så fremtrædende socialdemokrater har måttet lægge massiv afstand til egen fortid.

Jeg vil godt høre, om politisk ordfører for Socialdemokratiet, hr. Henrik Sass Larsen, tegner Socialdemokratiet, når han til Jyllands-Posten den 20. november 2004 siger:

»Det eneste, jeg kan forstå af mine standpunkter fra dengang, er angsten for krig. Alt andet var hamrende naivt, og jeg skammer mig.«

Sagt om fodnotepolitikken i 1980'erne, hvor han var fredsaktivist i DSU.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil gerne sige, at vi diskuterer det her forslag i dag om, hvorvidt vi skal nedsætte en undersøgelseskommission for at kigge på nogle påstande, som har været fremsat. Vi ved, at både Europarådet og Europa-Parlamentets underudvalg har kigget på det her. Nogle lande har allerede taget affære og kigger på de her ting.

Vi kender fra dagspressen også eksempler på folk, der uberettiget har været holdt tilbage, til uberettiget fængsling, tortur osv. Det er nok for os til at sige, at vi gerne vil have den her sag undersøgt. Og hvis ikke der er noget at komme efter, så er der jo ikke noget at komme efter, og så er det det, der kommer til at stå i rapporten. Hvad er problemet så?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg går ud fra, at hr. Laustsen har læst det beslutningsforslag, han selv er medforslagsstiller til, og det refererer alene til Europarådets opfordring til, at der foretages undersøgelser i de lande, hvor der er rejst alvorlig mistanke, og Danmark hører ikke til den kreds af lande. Punkt 1.

Punkt 2: Jeg vil gerne have svar på mit spørgsmål. Mener hr. Bjarne Laustsen, at den politiske ordfører, Hr. Henrik Sass Larsen, tegner Socialdemokratiets holdning til 1980'ernes fodnotepolitik, når han lægger massiv afstand til den, og kan vi få en garanti for, at Socialdemokratiet ikke fremover vil gentage den meget, meget mådeholdne succes, der var med at lave alternative flertal med Enhedslistens og SF's repræsentanter? Vil hr. Bjarne Laustsen give os den form for garanti?

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg synes altid, det er interessant, hvis man prøver at dreje debatten et andet sted hen. Jeg vil godt sige generelt, at der kan findes hundredvis af eksempler på, at folk, der ikke var medlem et bestemt sted, har en eller anden holdning til ting, hvor de netop ikke havde afgørende indflydelse, og det havde hverken hr. Henrik Sass Larsen eller jeg på det tidspunkt. Jeg tror heller ikke, nogen andre, der er i den her sal, havde det på det tidspunkt med hensyn til fodnotepolitikken.

Det er da historisk interessant, om folk synes, man på det tidspunkt kunne have gjort tingene anderledes. Det har man da også gjort efterfølgende efter anden verdenskrig. Der er da mange, der har kloget sig på, hvad Danmark skulle have gjort på det tidspunkt. Det tager jeg ikke så højtideligt.

(Kort bemærkning).

Søren Espersen (DF):

Jeg vil gerne spørge ordføreren netop lidt i forlængelse af mit indlæg, hvordan han regner med

at Socialdemokratiets egne vælgere, altså dem ude i landet, sådan fornuftige, jordbundne, dygtige og hæderlige socialdemokrater, som der heldigvis er nogle stykker af, mon har det med den her fuldstændig enhedslistestyrede hetz imod USA og imod NATO. Tror hr. Bjarne Laustsen, at det falder i god jord derude, eller hvordan har han med det?

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg er helt sikker på, at også dem fra Himmerland vil synes, at det her er ganske godt. Jeg færdes jo utrolig meget rundtomkring i det danske land, og jeg hører ikke andet, end at det var et fejlskud, at regeringen gik med i Irakkrigen med Dansk Folkepartis støtte og har holdt fast i det.

Kl. 17.55

Vi ved jo godt, hvorfor præcis Dansk Folkeparti er så optaget af den her sag. Det er, fordi det handler om en bestemt befolkningsgruppe, en bestemt religion osv., at man ønsker at gå ind i de her sager med den styrke, som nu Dansk Folkeparti har leveret til det her.

Det synes jeg ikke er særligt klogt. Jeg synes heller ikke, det klæder Dansk Folkeparti, at de har raget regeringen ud i sådan en fadæse som det her. Det er Dansk Folkepartis problem, det skal de nok klare med deres vælgere. Jeg er helt sikker på, at statsministeren vil være så klog, at han får de danske soldater trukket hjem, inden han skal stå face to face med vælgerne derude igen, for det er en tabersag.

Det her er en sag, som folk kan forstå. Hvis der er foregået noget ulovligt, tager vi afstand fra det, som udenrigsministeren siger. Det gør vi også i Socialdemokratiet. Det synes jeg også at Dansk Folkeparti skulle erkende.

(Kort bemærkning).

Søren Espersen (DF):

Det er skønt, at hr. Bjarne Laustsen lige kom til at snakke om Irak igen. Det var faktisk ikke det, jeg spurgte om, men lad os da bare også få det med.

Det, jeg egentlig så måske kunne gå lidt videre med og spørge om, var det her beslutningsforslag, hvor man så har gjort hr. Rune Lund til ordfører for beslutningsforslagsstillerne.

I hvor høj grad har Socialdemokratiet været inde at præge det? Kunne man forestille sig, at det bare ligesom lå som sådan et dokument, de skrev under på, eller har de sådan virkelig været

inde i substansen af alt det, der står i det? Hvor er Socialdemokratiets signatur på det her?

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg synes, det er interessant, at Dansk Folkeparti, som er et parti, som gør sig store anstrengelser for at fortælle, at de tager sig af de små i samfundet osv., står herinde i dag og siger, som man gør. Jeg betragter alle folketingsmedlemmer som ligeværdige og som lige gode til at fremlægge et forslag som ordfører. Det gør hr. Søren Espersen ikke. Han gør forskel på folk, han nedgør folk. Jeg synes simpelt hen, det er for ringe, at Dansk Folkepartis ordfører i dag står og taler nedværdigende om folk.

Vi er gået ind i det her, fordi vi synes, der er noget at komme efter. Vi vil gerne have en kommission. Det er åbent og ærligt. Der foregår hver dag hundredvis af den slags ting her i Folketinget – heldigvis – hvor det nogle gange er regeringspartierne, der går sammen om et forslag og får støtte fra f.eks. Dansk Folkeparti eller andre partier, hvis der er lavet en aftale om det, men det sker da lige så tit, at oppositionen, også med de nordatlantiske mandater, går sammen og siger, at man gerne vil opnå et eller andet resultat af en given forhandling her i Folketinget. Det er ikke unormalt, vil jeg sige til hr. Søren Espersen.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jamen det er jo i sig selv interessant, at hr. Bjarne Laustsen er på vild flugt fra sit eget forslag, som jo er fremsat af de fremmeste personer, f.eks. hr. Mogens Lykketoft. Jeg kan godt forstå, at man hellere vil sige noget om Dansk Folkeparti end om sit eget forslag, men det er jo altså bl.a. Socialdemokraterne, der står som forslagsstillere i dag, og som man skulle tro med næb og kløer ville forsvare deres eget forslag. Det er der så ikke tale om.

Men det, der bekymrer mig mest, er dog, at hr. Bjarne Laustsen ikke ville besvare fru Pia Christmas-Møllers spørgsmål meget klart, men bare henviste til, at hr. Henrik Sass Larsen ikke havde nogen betydning i 1980'erne.

Altså, der er tale om et klart udsagn, hvor hr. Henrik Sass Larsen i nyere tid tager afstand fra, at han var fredsaktivist, og hvor han siger, at han finder, at det i 1980'erne var brandhamrende naivt. Det var såmænd bare det, der blev spurgt om, altså om hr. Bjarne Laustsen kan være enig i det udsagn, hr. Henrik Sass Larsen er kommet

med om, at det var brandhamrende naivt dengang, og at hr. Sass Larsen altså tager afstand fra den tid. Kan hr. Bjarne Laustsen også gøre det med hensyn til Socialdemokratiets opførsel dengang?

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg tager ikke afstand fra mit partis gøren og laden i 1980'erne. Jeg tror, mange af de beslutninger medvirkede til den lykkelige udgang, vi fik på den kolde krig osv., men jeg har jo noteret mig, at både fru Pia Christmas-Møller og hr. Søren Espersen og nu også fru Birthe Rønn Hornbech fortæller om alle mulige andre ting.

Ja, jeg har jo hørt ordførertalerne. De handlede jo ikke om det her forslag. Jeg synes jo, det ville have klædt fru Birthe Rønn Hornbech at tage afstand fra det, ligesom udenrigsministeren gjorde, og f.eks. sige, at vi tager afstand fra tortur og fra, at man opretter fængsler andre steder og flyver folk dertil, at man bruger europæisk luftterritorium og landingspladser til at fragte folk, eventuelt til tortur. Det synes jeg der var god grund til at tage afstand fra. Vi vil bare gerne have det undersøgt.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Vi vil ikke have nogen undersøgelseskommission. Men vi har altså en vældig mistanke – vi prøver bare at bore her og får mistanken bekræftet, og det er såmænd rigeligt – nemlig at i hvert fald hr. Bjarne Laustsen sådan set er i færd med at fremmane den kolde krig og Socialdemokratiets opførsel under fodnoteperioden. Det er jo ikke tilfældigt, at hr. Søren Espersen taler om de sager fra dengang, og jeg tænker på dem, for det gør vi alle, der kan huske dengang, og det er klart, at vi er på vagt over for Socialdemokratiet.

Socialdemokratiet er altså parat til igen sikkerhedspolitisk at binde sig til gamle DKP'ere, der blev finansieret af KGB. Det er da interessant at få at vide.

Kl. 18.00

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Nu som dengang er der folk, der tror, at alverdens problemer kun kan løses med militær magt, og jo mere magt og isenkram des bedre. Men det, der bl.a. også var lagt op til, var jo, at man havde en dialog med modparten. Det er jo også meget vigtigt i forhold til nogle af de krige,

man har bevæget sig ud i, hvor det måske havde været klogere, at man havde snakket lidt længere tid og lyttet til nogle flere forstandige folk, end bare fuldstændig koldt og kynisk at lægge sig op ad Bush i forbindelse med Irakkrigen.

Dialog er en god ting. For hvor mange raketter var det, man ønskede at stille op i 1980'erne med Venstres stemmer, hvor man syntes, det var godt, at man kunne fortsætte den oprustning? Det var sådan set det, det handlede om i 1980'erne. Derfor synes jeg sådan set, at de ting, mit parti foretog sig på det tidspunkt, slet ikke var så tосsedе.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):
Vi siger tak til ordføreren og går videre i ordførerrækken, og den næste ordfører er fru Pia Christmas-Møller.

Pia Christmas-Møller (KF):

Nu har der været en diskussion om, hvorvidt den her debat har ført noget nyt med sig. Der må man jo give den, der rettelig har krav på at få en indrømmelse, en indrømmelse, og jeg må – vil jeg sige til hr. Bjarne Laustsen – indrømme, at der kom, om ikke andet så i hvert fald en fuldstændig ny udlægning af den historiske fortolkning af 1980'ernes fodnotopolitik for et øjeblik siden. Den var hr. Laustsen anfører for – ret skal være ret.

Men vi er nogle stykker, som får mindelser om 1980'ernes meget farlige fodnotopolitik, som var på vej til at sætte Danmarks fuldgyldige medlemskab af NATO over styr. Hvis ikke vi havde haft en stærk og handlekraftig statsminister, der udskrev folketingsvalg på sagen om anløbende skibe, ja, så havde vi stået i en helt anden situation.

Når vi er nogle stykker, der får de mindelser i dag, er det jo, fordi hr. Lykketoft figurerer på det her beslutningsforslag, hr. Lykketoft, som sammen med Jytte Hilden i 1980'erne – eller var det helt henne i begyndelsen af 1990'erne, hæng mig ikke op på det konkrete årstal – skrev en kronik om sambakommunismens lyksaligheder i Castros Cuba. Jo, jo, det kan vi godt huske. Vi kan godt huske, hvordan fremtrædende Socialdemokrater langt, langt herne, også efter Murens fald, argumenterede for og forsvarede en politik, som under ingen omstændigheder kan hævdes at have ført til hverken Murens fald eller til Sovjetunionens sammenbrud og dermed opgøret med mange af disse diktaturstater. Så: Jo, vi har en begrundet frygt.

Lad mig forholde mig til beslutningsforslaget og sige om det, at ingen skal være i tvivl om, at terrorismen og alle dens vederstyggeligheder skal bekæmpes af al kraft inden for retssamfundets rammer. Alt andet ville efter Det Konservative Folkepartis opfattelse være et knæfald for volden og antidemokratiske kræfter. Derfor skal såvel national lovgivning som internationale bestemmelser og aftaler i form af konventioner og folkeretlige regler respekteres, selvfølgelig. Det er og har hele tiden været både Det Konservative Folkepartis og regeringens klare forudsætning.

Tortur kan ikke accepteres, og ulovlige fangetransporter er en alvorlig sag. Mistænkte og fanger har også nogle grundlæggende rettigheder, og de skal selvfølgelig respekteres. Det vil jeg gerne slå fast igen igen med syvtommersøm. Af samme grund er det bestemt heller ikke uden alvor, vi ser på de mange påstande om ulovlige CIA-aktiviteter, herunder påstanden om ulovlige fangetransporter i Europa. Der ligger et stort arbejde, bl.a. i Europarådet og Europa-Parlamentet, med hensyn til at rede trådene ud i de mange påstande.

Én ting står klart på nuværende tidspunkt. Der er intet – hverken i de mange rapporter eller i deres konklusioner – der indikerer, at der i Danmark eller på Færøerne eller i Grønland har været nogen, der har været involveret i disse ulovlige aktiviteter. Der er heller ikke noget konkret, der peger på, at vore territorier har været involveret i ulovlige aktiviteter af den her karakter.

Der er altså ikke nogen konkrete spor, der peger på en konkret mistanke, der kan følges op på. Regeringen har gentagne gange understreget, at den ikke har kendskab til ulovlige CIA-aktiviteter i Danmark.

Der er altså ingen, som har beskæftiget sig med dette på et alvorligt niveau – hverken hjemme eller ude – der mener, at der er noget, der peger på, at der er foregået noget ulovligt i Danmark af den her karakter. Det er derfor også lidt svært at se, hvad det er, undersøgelseskommissionen sådan helt konkret skal undersøge, og hvem man konkret skulle sætte under afhøring og derfor under anklage.

Oppositionen har en væsentlig opgave bestående i at være kritisk over for den til enhver tid siddende regering, og det er godt for et demokrati, at forskellige holdninger og ideer brydes. Alle har i længden en interesse i, at såvel den politiske kamp som den demokratiske kontrol

med magten udøves med facts og kendsgerninger som våben, så den ikke bliver afgjort af, hvem der er bedst til simpel møgspredning, mistænkeliggørelse og spin i pressen.

Kl. 18.05

Som det måske er fremgået, ser vi ikke noget, der minder om et grundlag for at nedsætte en undersøgelseskommission. Med hensyn til forslaget anden og mere fremadrettede del kan jeg sige, at der her implicit, hvis det hele skal give nogen mening, lægges op til etablering af et vældigt kontrolapparat; et kontrolapparat og kontrolsystem, som ikke bare er svært at se omsat i praksis, men som også ville forudsætte ændringer af en lang række internationale aftaler. Det er altså ikke en sag, der bare kan klares ved hjælp af dansk lovgivning.

Vi afviser B 24 i sin helhed og håber virkelig, at Socialdemokratiet besinder sig, inden man fortsætter det tog, som man med det her beslutningsforslag har indledt under ledelse af Enhedslisten.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Der er flere, der har bedt om ordet for korte bemærkninger. Det gælder hr. Rune Lund, hr. Bjarne Laustsen og hr. Steen Gade.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Nu er Enhedslisten jo ikke de eneste i Europa, som mener, det kunne være en god idé med undersøgelse af CIA-flyenes aktiviteter. Europa-rådet vedtog i juni sidste år, at der bør gennemføres undersøgelser, Europa-Parlamentet har lige gjort det i den her måned, og det er da også sådan, at en af fru Pia Christmas-Møllers egne partifæller synes, at det kunne være enormt godt at komme videre og dykke mere ned i, hvad der egentlig er foregået. Hun siger:

»Desværre er udvalget« – og det er det udvalg under Europa-Parlamentet, som arbejder med det her – »blevet mødt af en mur af tavshed, manglende samarbejdsvilje og ufuldstændige oplysninger fra EU's medlemsstater. Flere af dem, vi har inviteret, er simpelthen ikke mødt op. Det er højst beklageligt«.

Det må da være en kritik, som ligesom også må gøre en smule indtryk på fru Pia Christmas-Møller. Så hvad er fru Pia Christmas-Møllers kommentar til, at Gitte Seeberg siger det her?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Min kommentar er ganske klart den, at Danmark ikke har noget i klemme her. Vores regering har afleveret svar på de spørgsmål, man har fået. Derfor har man i Europa hverken på det ene eller det andet niveau, i europarådsregi eller i Europa-Parlamentet eller i underudvalgene eller i komiteerne, mødt en mur af tavshed fra Danmarks side, og det her beslutningsforslag handler altså om forholdene i Danmark.

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Det passer ikke. Det danske Udenrigsministerium sendte ikke i tide oplysninger ned til Europa-rådets undersøgelse, så de oplysninger kom ikke med. I Europa-Parlamentets undersøgelse mangler f.eks. alle landingerne i Grønland. Det har jeg skrevet et brev til dem om. Så det er faktisk årsagen til, at der ikke er nævnt flyvninger for Danmarks vedkommende i den rapport. Der er stadig meget mere at grave efter.

Men jeg fik ikke rigtig svar på det spørgsmål, jeg stillede om fru Pia Christmas-Møllers kommentar til det, som Gitte Seeberg siger. Skal det forstås sådan, at også Gitte Seeberg er spændt for Enhedslistens vogn?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg er nødt til at præcisere over for hr. Rune Lund, at Det Konservative Folkepartis position, uanset om det er her i Folketinget eller det er i Europa-Parlamentet, er, at der, hvor der er en konkret mistanke om ulovligheder, skal man selvfølgelig følge op på sagerne. Det siger sig selv. Mistanke af konkret karakter om tortur skal naturligvis forfølges, og de ansvarlige skal retsforfølges. Det siger sig selv. Men der er bare ikke den slags mistanker over for Danmark. Det er det, beslutningsforslaget handler om.

Fru Gitte Seebergs kommentarer, som der refereres til her, forstår jeg som generelle kommentarer til alle de europæiske landes håndtering af de forskellige undersøgelser. Der kan jeg ikke gå ind og forholde mig til, hvad hvert enkelt land har gjort eller ikke gjort. Jeg ved bare, at den danske regering konsekvent har været imødekommende over for at svare på de spørgsmål, som man har fået, og at man har svaret efter bedste evne. At der så har været anledning til supplerende spørgsmål og supplerende svar, er jo en helt sædvanlig sag. Jeg har intet sted, hver-

ken i aviser, i andre medier eller på de indre linjer, hørt noget, der minder om, at Gitte Seeberg skulle være uenig i det.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg vil gerne rose den konservative ordfører, fru Pia Christmas-Møller, for på lange stræk i sin tale at mande sig op til at tale imod, at man bruger ulovlige midler, og at tale om menneskerettigheder osv. Det synes jeg var ganske udmærket. Jeg tror såmænd, at fru Gitte Seeberg ville have haft svært ved at gøre det meget bedre. Vi har noteret os de synspunkter, hun har i sagen, vedrørende de steder, hvor hun nu over indflydelse i dag.

Til det, at man bliver ved med at sige, at Socialdemokratiet arbejder sammen med den yderste venstrefløj og hist op og kom herved, vil jeg sige, at jeg ikke synes, det er værre end i dag, hvor Det Konservative Folkeparti arbejder sammen med folk, der også har været med helt ude på venstrefløjen tidligere. Nu sidder de i et andet parti i dag. Der er jo ikke anden forskel end den. Er ordføreren ikke enig i det?

Kl. 18.10

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg forstod pointen i hr. Bjarne Laustsens spørgsmål.

Jeg takker selvfølgelig for de pæne ord og håber, at det herefter er gået op for Socialdemokratiet, at der ingen grund er til at betvivle hverken regeringens eller Det Konservative Folkepartis vilje og evne til at stå fast på menneskerettigheder, den generelle folkeret og andre internationale aftaler og forpligtelser lige så vel som national lovgivning. Det siger sig selv.

Med hensyn til Socialdemokratiets håndtering af ikke kun det konkrete beslutningsforslag, men også udenrigspolitikken mere generelt er det selvfølgelig primært et anliggende for Socialdemokratiet, så længe man ikke får magt, som man har agt. Men i det øjeblik Socialdemokratiet måtte få held til at skaffe sig et flertal, begynder vi andre jo at lide under det. Det var jo ved at ske i 1980'erne, det skete sådan set med de mange fodnoter, og det var ved at gå helt galt i 1988.

Det er en dyb bekymring, vi har, for hvis man ser på det her beslutningsforslag, kan man se, at der jo intet grundlag er for det. Derfor er det et problem, at man har ladet sig dirigere rundt af

Enhedslisten. Vi er vant til, at Enhedslisten stiller stribet af både spørgsmål og forslag, som intet har på sig. Det er vi dog ikke vant til meto- disk og konsekvent fra Socialdemokratiets side, men det er ved at blive meget tiltagende fra Socialdemokratiets side, og det er det, der er be- kymringen.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):
Taletiden er 1 minut. Hr. Bjarne Laustsen.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Jeg synes, det er dybt bekymrende, at Det Konservative Folkeparti ikke anerkender, at både Europarådet og et underudvalg i Europa-Parlamentet har sagt noget om de her ting. Nuvel, man vurderer ikke det her med hensyn til, hvor alvorligt det er, og hvornår man skal gøre noget. Det synes Det Konservative Folkeparti ikke er noget problem, det gør regeringen heller ikke, og så bakker man selvfølgelig op. Men det at få en undersøgelse af nogle ting, som er kritisable, og som der bevislig er problemer i flere steder, synes man altså ikke er noget.

Jeg vil godt sige til det der med, at man prøver at kaste smuds på Socialdemokratiet, fordi vi er gået sammen med den øvrige opposition og de nordatlantiske mandater for at få det her undersøgt: Jeg kender ikke til, at Danmark, mens vi har haft regeringsmagten, udenrigsministerposten osv., har haft et dårligt omdømme, men jeg skal da lige love for, at Danmark siden invasionen i Irak har haft et meget, meget dårligt omdømme, fordi regeringen og Dansk Folkeparti sammen med Bush fandt på, at det var godt at angribe Irak.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Det sidste er der jo simpelt hen målinger der modbeviser, så det vil jeg underholde hr. Bjarne Laustsen med bilateralt. Det kan jo simpelt hen modbevises, at Danmarks renommé er svækket. Tværtimod er kendskabet til Danmark også på en lang række områder positivt styrket i en lang række lande i de seneste år. Det er en kendsgerning.

Så synes jeg, hr. Bjarne Laustsen burde holde sig for god til at misbruge Europarådets resolution på den måde, som han gør. Der lægges jo ikke i Europarådets resolution op til, at Danmark skal foretage en undersøgelse. Vi har meget præcist fået at vide af alle tre ministre, ikke

mindst af justitsministeren, hvorfor en undersøgelseskommission i det konkrete tilfælde ville være ganske meningsløs at etablere – simpelt hen meningsløs.

Det er derfor, vi er så forundrede over, at Socialdemokratiet så betingelsesløst har skibet sig ind i dette projekt. Det er sådan set, fordi vi anerkender, at Socialdemokratiet alt andet lige periodisk er regeringsdueligt, og i en regeringsposition må man aldrig komme med sådan et forslag her.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Det sidste kan jo godt være rigtigt. Men det er ikke særlig godt, at de, der sidder med magten, ikke vil have den slags undersøgelser. Det er jo derfor, det her er en vigtig sag.

Jeg vil godt sige til fru Pia Christmas-Møller, at alt, hvad jeg vil sige i min ordførertale, fuldstændig flugter med, hvad Gitte Seeberg har sagt i sin pressemeddelelse. Derfor synes jeg faktisk, at fru Pia Christmas-Møller skulle holde op med det der mærkværdige mistænkeliggørelsesprojekt, der kører. Sagen er, at det, vi ønsker, flugter med det, som Gitte Seeberg siger. Hun har været med til at lave Europa-Parlamentets underudvalgs indstilling, og hun er rigtig glad for indstillingen.

Jeg vil spørge, hvordan fru Pia Christmas-Møller forholder sig til den anbefaling, som Gitte Seeberg står bag, nemlig at alle lande laver undersøgelser.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Fru Gitte Seeberg har på intet tidspunkt, faktisk tværtimod, været i nærheden af en påstand om, at der var så meget som noget, der kunne minde om et bevis for, at ulovlig aktivitet af den her karakter var foregået i Danmark eller i dansk luft-rum. Til Danmark henregner jeg naturligvis også i denne sammenhæng Færøerne og Grønland. Det har hun ikke.

Kl. 18.15

Så jeg er meget spændt på, hvilken udlægning hr. Gade vil give af fru Gitte Seebergs synspunkter i den her sag, for det har hun ikke på noget tidspunkt tilkendegivet. Og det er altså en forudsætning for, at man kan etablere en undersøgelseskommission, sådan som det danske regelsæt om undersøgelseskommissioner er skruet sammen.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Vi kan jo godt køre på det med undersøgelseskommissioner, men så kunne vi jo sige undersøgelser, hvis det ville lette det for De Konservative ordfører.

Jeg ved ikke, om fru Pia Christmas-Møller har læst rapporten fra underudvalget. Der er noget, der tyder på, at hun ikke har. Men sagen er, at fru Gitte Seeberg i sin egen pressemeddelelse siger, at hun har været med i udvalgets arbejde, og at hun er glad for »at vi har fået vedtaget en kritisk rapport i dag. Vi ved, at der er foregået transporter og tilbageholdelser. Det har USA's præsident George Bush selv forklaret. ... Det er grove brud på menneskerettighederne, som vi under ingen omstændigheder kan acceptere i Europa – uanset hvem der står bag.

Så anbefaler den her rapport, at landene laver undersøgelser. Selvfølgelig anbefaler de ikke undersøgelseskommissioner, for de kender ikke vores forskellige måder at gøre det på. Men jeg vil bare have fru Pia Christmas-Møller til at forholde sig til den realitet, at et respekteret medlem af Det Konservative Folkeparti i Europa-Parlamentet anbefaler, at alle landene laver undersøgelser.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg ser altså ingen modsætning imellem Det Konservative Folkepartis position over for det beslutningsforslag, som hr. Steen Gade er med-forslagsstiller til, og det, fru Gitte Seeberg har sagt, og det, hr. Gade netop for et øjeblik siden refererede fru Gitte Seeberg for at have sagt. Jeg ser ikke en modsætning.

Nu kan jeg så forstå, at det ikke længere handler om, at det skal være en undersøgelseskommission, nu skal det bare være en eller anden undersøgelse – en eller anden undersøgelse!

Jo, men hvad dækker ordet undersøgelse så i hr. Gades mund? Jeg ved det ikke. Handler det om svar på spørgsmål, som jo er givet i stribevis, bl.a. her i salen og også i skriftlig form? Jamen så har vi jo allerede klaret meget af det. Eller hvad er det præcis, hvad er det for rammer, hr. Gade forestiller sig?

Vi har ikke efter dansk lovgivning mulighed for at afkræve oplysninger af andre landes regeringer. Vi kan ikke kræve, at CIA eller Rumæniens regering eller Italiens regering eller for den sags skyld vore naboers, svenskernes, regering,

skal afgive oplysninger til os. Det kan vi ikke afkræve.

Men hvad ligger der i begrebet undersøgelse? Er det, at vi spørger, er det, at vi har en debat om det, eller er det, at regeringen blotlægger, hvad den ved? Det har regeringen mig bekendt allerede gjort, og jeg er sikker på, at man gerne vil fortsætte ad den fine kurs, hvor man svarer på de spørgsmål, der bliver stillet, i det omfang man er i stand til det.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Taletiden er stadig 1 minut, og det vil blive indskærpet yderligere. Hr. Høgni Hoydal for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Jeg forstår på fru Pia Christmas-Møller, at det, vi egentlig gør her og nu, er, at vi faktisk siger, vi er en domstol, og fru Pia Christmas-Møller har ligesom konkluderet, at der ikke er noget at komme efter.

Jeg vil spørge om noget konkret. Jeg kan f.eks. nævne, at seks fly, der har landet i Grønland, bevislig har været tilknyttet CIA. Vil det ikke være noget at undersøge? Det gælder også alle de overflyvninger, som jo uvægerligt foregår i grønlandsk, færøsk og dansk luftrum, også af de fly, som andre lande sætter spørgsmålstegn ved. Er det ikke nok til at sige, at man da gerne vil have undersøgt det for at få afkræftet eller bekræftet, om der er noget at komme efter?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Der kan være mange ting, der kan være sjove at få at vide og få undersøgt. Hvis vi nu prøver bare for et øjeblik at lege en lille smule med på den her oppositionsleg, hvad er det så, man helt konkret forestiller sig, når et fly flyver hen over et lands luftrum? Hvordan skal vi undersøge, hvad der foregår oppe i det fly? Skal vi tvinge dem ned? Skal vi sætte vores F-16-jagere op og tvinge flyet ned, så vi kan tjekke, hvad der foregår indeni? Eller skal vi skrive breve, og hvor skal vi sende de breve hen? Hvem sidder som pilot, hvem er ansvarlig? Det er bare for at starte et sted.

Jeg er nødt til at sige, at det, man kommer med her, er så uigennemtænkt. Det lyder umiddelbart o.k. at sige: Undersøg, undersøgt! Jo, men med hvilket afsæt og på hvilken måde, hvordan

skal det helt praktisk foregå? Bare giv et par stikord til det.

Nu skal jeg respektere taletiden.

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Jeg vil slet ikke gøre mig klog på de konkrete, tekniske muligheder i en undersøgelse, det er jo fuldstændig uden for Folketingets mandat. Det, vi debatterer her, er, om der er behov for en undersøgelse, om der foreligger konkrete ting, så man kan sige, at det her indikerer, at der er behov for en undersøgelse. Det synes jeg der er masser af beviser på.

Endog også den amerikanske præsident har sagt, at der er noget at komme efter. Så når fru Pia Christmas-Møller prøver med den tekniske knockout og siger, at der ikke er noget at komme efter, forekommer der mig, at fru Pia Christmas-Møller sætter sig til dommer, før undersøgelsen er påbegyndt.

Så jeg kunne spørge, som jeg spurgte justitsministeren: Mener fru Pia Christmas-Møller, at de her piloter, hun omtaler, har fået instruktioner om at undgå færøsk, grønlandsk og dansk luftrum, når de nu flyver med de her fanger? Hvordan kan de gøre det? Det må være en meget, meget stor omvej, hvis de fly i de konkrete sager, vi kender fra andre lande, fløj uden om færøsk, grønlandsk og dansk luftrum. Vil det ikke være nok til bare at sige: Lad os da få det undersøgt og få sagen uddebatteret?

Kl. 18.20

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Jeg kan godt forstå, hr. Høgni Hoydal overhovedet ikke vil komme ind på, hvordan det her praktisk kunne lade sig gøre, for så ville man jo få udstillet, hvad det er for et blålys, vi står og debatterer her.

Sagen er jo, at der ikke er noget konkret at gå efter med hensyn til Danmark. Jeg har ikke sagt, der ikke er noget at komme efter. Det udtryk har jeg slet ikke brugt. Det er hr. Høgni Hoydals eget. Jeg har bare sagt: Hvor er den konkrete mistanke? Hvor er de konkrete personer? Hvem er det, vi skal henvende os til, og på hvilket grundlag? På hvilket juridisk grundlag skal vi føre en sag eller føre en undersøgelse inden for retlige rammer? Jeg kan ikke få øje på det, og hr. Høgni Hoydal vil jo altså heller ikke give mig bare en lille strømpil på, i hvilken retning tankerne går.

Så det er et slag i luften, som oppositionen har præsenteret os for her i dag.

(Kort bemærkning).

Morten Østergaard (RV):

Det er i hvert fald et røgslør, som fru Pia Christmas-Møller er godt i gang med at sprede over debatten med en voldsom talestrøm.

Fru Pia Christmas-Møller sidder jo i Europarådets Parlamentariske Forsamling og ikke bare dér, men også i det legal affairs-udvalg, som har stået for undersøgelsen, og jeg vil bare spørge: Er det fru Pia Christmas-Møllers opfattelse, at både Europarådet og Europa-Parlamentet har spildt deres tid med at interessere sig for den her sag, alle de ting, der har været fremme fra forskellige sider, alle de undersøgelser, der er i gang i andre lande?

Jeg vil bare gerne have et svar på det, for man får det indtryk, når man i dag hører fru Pia Christmas-Møller, at Det Konservative Folkeparti ikke kunne være mere ligeglad med, hvad CIA foretager sig rundtomkring i Europa. Det er derfor, jeg spørger: Var det også spild af tid, at Europarådet, hvor fru Pia Christmas-Møller selv sidder, endda i det udvalg, hvor fru Pia Christmas-Møller selv sidder, og Europa-Parlamentet har beskæftiget sig med den her sag og bragt de her sager til torvs?

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Nej, det er ikke spild af tid, og jeg må sige, at jeg er meget enig med justitsministeren, der tidligere i dag sådan undrede sig lidt over, om det mon var akustikken, der er årsag til, at man har så vanskeligt ved at forstå ellers ret klare budskaber.

I Det Konservative Folkeparti ser vi faktisk alvorligt på krænkelse af den her karakter, på, at mennesker bliver tilbageholdt uden at få mulighed for at blive sat for en dommer og måske oven i købet udsættes for tortur. Den slags påstande er jo grove, og hvis der på mindste måde er en mulighed for at efterprøve det, så skal det selvfølgelig efterforskes. Der har i visse europæiske lande været nogle konkrete sager, som har givet anledning til, at man retsligt har undersøgt nogle forhold, og det bakker vi da selvfølgelig fuldstændig naturligt op om.

Var der det samme i Danmark, altså konkrete spor, konkrete mistanker om den slags alvorlige forbrydelser, så skulle vores retssystem selvfølgelig iværksættes. Det kan der ikke være to me-

ninger om. Derfor er det naturligvis ikke spild af tid, at Europarådet f.eks. har beskæftiget sig med den her sag, men Europarådet beder ikke Danmark om at foretage en undersøgelse.

(Kort bemærkning).

Morten Østergaard (RV):

Jeg er glad for, at vi fik debatten tilbage på sporet og fru Pia Christmas-Møller erkendte, at det her er en meget alvorlig sag og der bestemt er masser af materie i den. Vi har tidligere hørt udenrigsministeren sige, at det ikke kan udelukkes, at det er foregået i Danmark. Det var de ord, der faldt, og det er så det, man må tage til efterretning. Vil man så gøre noget for at sandsynliggøre, at det ikke har fundet sted? Det vil man så ikke. Det er så en ærlig sag, men det kan i hvert fald ikke udelukkes, at det er foregået i Danmark. Det har vi udenrigsministerens ord for.

Derfor vil jeg også bare spørge: Når det så er, at Europarådet ikke har spildt sin tid og Europarådets generalsekretær har sagt, at der faktisk ikke er nogen lande i Europa, der har de tilstrækkelige lovgivningsmæssige midler til at kontrollere, hvad udenlandske efterretningstjenester laver, er der så ikke en rimelighed i den del af forslaget, fru Pia Christmas-Møller ikke har kigget så meget på, og som – med de anbefalinger, der f.eks. er fra Amnesty – går ud på at prøve at tilvejebringe en mulighed for, at vi i hvert fald fremadrettet kan komme i en situation, hvor vi med rimelighed kan udelukke, at noget sådant foregår på dansk territorium? Det er den anden del af beslutningsforslaget.

(Kort bemærkning).

Pia Christmas-Møller (KF):

Hr. Østergaard har i dag haft en meget dårlig høreelse. Jeg forholdt mig meget specifikt til de her ting i mit hovedindlæg, og jeg vil gerne gentage, at de forslag til fremadrettede virkemidler, som man lægger op til i beslutningsforslaget på grundlag af bl.a. Amnestys anbefalinger, er der set med vore øjne ikke meget perspektiv i af en lang række grunde, bl.a. fordi det vil forudsætte et kæmpe kontrolapparat, som man har svært ved at se for sig i praksis. Det var punkt 1.

Punkt 2: Det vil også implicere, at man skulle i gang med ændringer af en lang række internationale, meget komplekse aftaler og forhold. Det er ikke noget, man bare kan regulere ad national lovgivningsvej. Det har man ikke engang gjort sig nogen tanker om blandt forslagsstillerne. Derfor er det et utrolig dårligt gennearbejdet

forslag. Det er uigennemtænkt, og hvis man overhovedet skulle forestille sig, at det her blev vedtaget, så ville administrationen, der skulle omsætte det til konkrete paragraffer, virkelig være på spanden.

Kl. 18.25

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken, og næste ordfører er hr. Morten Østergaard.

Morten Østergaard (RV):

Når man diskuterer et behov for at undersøge ting, tager man som regel udgangspunkt i de ting, man ikke ved. Ikke mindst i lyset af de seneste indlæg startende med fru Birthe Rønn Hornbech, der nærmest må have fået det forkerte forslag med hened, hr. Søren Espersen, der troede, han var kommet til koldkrigsdebat, og så fru Pia Christmas-Møller, som fortsatte ud ad de tangenter, vil jeg bare starte med at spørge: Hvad er sagens fakta her? Sagens fakta er, at den amerikanske præsident har erkendt, at man har programmer, der går ud på at kidnappe folk, og at man har hemmelige fængsler.

Så har vi to europæiske organisationer, som har undersøgt sagen, Europarådet og Europa-Parlamentet. De er kommet frem til det samme resultat. Disse ting er der bestemt indicier der peger på er foregået i Europa. En række lande har indledt retslige tiltag, en række lande har foretaget parlamentariske undersøgelser af sagen.

Så tæt på som i Sverige har man haft en sag, på trods af at der her ikke var tale om en kidnapning, men om en udlevering af en afvist asylansøger. Man fik i den konkrete sag fra diplomatisk side de garantier, som den danske udenrigsminister har henvist til, om, at alt ville foregå efter planen. Efterfølgende har den svenske ombudsmand udtalt sin skarpeste kritik af den behandling, som den afviste asylansøger fik på svensk grund, i Bromma Lufthavn, inden flyet overhovedet lettede fra jorden, og den efterfølgende behandling med tortur eller i hvert fald torturlignende ting.

Javier Solana har støttet den undersøgelse, som Europarådet har lavet. Og Europarådets generalsekretær har spurgt alle landene om, hvilke remedier de har til at forhindre, at noget sådant forekommer igen, og hans konklusion er klar: Der er stort set ingen lande, der har et tilstrækkeligt juridisk fundament for at forhindre, at den her type aktiviteter foregår, og for at føre

kontrol med udenlandske efterretningstjenesters aktiviteter.

Så kommer vi til den danske situation, hvor vi altså fra den amerikanske præsident ved – hvad også fru Gitte Seeberg, som er konservativt europaparlamentsmedlem, henviser til – at de her aktiviteter foregår. Vi ved fra undersøgelser, at de med stor sandsynlighed foregår i Europa, og vi ved fra en lang række af flynumrene, at flyene i hvert fald har været inde over dansk luftrum.

Så er spørgsmålet: Skal vi i Danmark så ikke gøre os den ulejlighed i det mindste at udelukke, at der er foregået aktiviteter i Danmark? Og skal vi ikke gøre os den ulejlighed at tage det alvorligt, når Europarådets generalsekretær siger, at der er behov for at kigge på lovgivningen med hensyn til at føre kontrol med de her ting?

Vi fremsætter den type forslag, som en opposition nu engang kan, et beslutningsforslag, som ikke er pindest ud i alle detaljer, fordi vi ikke har et apparat svarende til Udenrigsministeriet, Transportministeriet og Justitsministeriet til at løse alle de tekniske detaljer. Der foreslår vi: Lad os få det undersøgt, lad os få det afkræftet, så der ikke sker en mytedannelse om, at der er foregået noget sådant i Danmark.

Nej, siger regeringspartierne, nej for søren, det kommer til at minde om fodnotepolitik. Dette på trods af at udenrigsministeren må sige, at det ikke kan udelukkes, at det har fundet sted i Danmark.

Og nej, siger justitsministeren, jeg vil ikke tage det op med mine europæiske kolleger. Dette på trods af at der er kommet en direkte opfordring fra Europarådets generalsekretær til i det mindste fremadrettet at forsøge at løse den her problemstilling.

Derfor står vi i den situation, som fru Gitte Seeberg har skildret i forbindelse med Europa-Parlamentets behandling af sagen:

»Vi sidder tilbage med en mærkelig fornemmelse af, at vi ikke har fået hele sandheden.«

Jeg deler denne fornemmelse. Ikke, at jeg ikke tror, at ministre har oplyst alt, hvad de ved, men jeg mener, at det er rimeligt at sige, at med den adfærd, man i dag har udvist fra regeringspartierne og Dansk Folkepartis side, så befinder man sig i den selvvalgte uvidenhed, som er en væsentlig del af den kritik, der er kommet både fra Europa-Parlamentet og fra Europarådet, nemlig at en del regeringer har været direkte involveret, og at måske størstedelen har vendt det blinde øje til, ikke har ønsket at vide, hvad

der er foregået, men har lænet sig op ad diplomatiske garantier, som i en række tilfælde har vist sig ikke at holde vand.

Derfor er vi tilbage i en situation, præcis som i nogle af de andre sager, der diskuteres nu, hvor vi har en regering, der af frygt for, hvad svaret vil være, ikke tør lade sig undersøge, ikke tør lade undersøge, om der er sket mishandlinger i Afghanistan, ikke tør lade undersøge, om der er sket ulovligheder i det danske luftrum med de her CIA-flyvninger.

Kl. 18.30

Det er stærkt beklageligt, for det ville skabe et langt bedre grundlag for en debat og et langt dårligere grundlag for mytedannelse, hvis man i det mindste havde tilstrækkelig anstændighed til at tilbyde en sådan undersøgelse.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):
Tak til ordføreren. Næste ordfører er hr. Steen Gade.

Steen Gade (SF):

Det har været underligt at høre den del af debatten, som nærmest var en koldkrigsdiskussion eller i hvert fald en diskussion om noget helt andet, om fodnotepolitik og halehæng og den slags ting. Det er svært at opfatte det som andet end et forsøg på ikke at snakke om sagen. Derfor glæder det mig da også, at ministrene ikke deltog i det.

Men det prægede da sandelig ganske voldsomt selvfølgelig Dansk Folkeparti, som jo ikke mener, at det her er et problem. Hr. Søren Espersens tale var jo en tale, som på en måde udtrykte: Det er o.k., vi har overhovedet ikke et problem.

Så var Venstres og Konservatives ordførertale efter min bedste mening alt for præget af, at man ikke ville snakke om sagen. Fru Birthe Rønn Hornbechs afvisning synes jeg bare var besynderlig og tror må skyldes, at hun ikke har læst nogen af rapporterne og i hvert fald ikke den sidste fra Europa-Parlamentets underudvalg. Fru Pia Christmas-Møllers var jo svingende i den forstand, at det nogle gange handlede om at sige, at man ikke må gå kritisk til den her problemstilling, for så er man ved at lave fodnotepolitik, og at der andre gange blev givet udtryk for, at der også var noget alvorligt i det.

Jeg vil prøve at nævne nogle ting fra Europa-Parlamentets rapport, som trods alt kunne være interessant at vide om er rigtige – jeg siger jo ikke, det er rigtigt, jeg siger, det kunne være inte-

ressant at vide, om det var rigtigt – f.eks. at der har været uformelle møder mellem EU og NATO-udenrigsministre, inkluderende Condoleeza Rice, den 20. december, hvor medlemslandene fik at vide, at der var disse ekstraordinære programmer.

Jeg ved, at udenrigsministeren har sagt, at det har der ikke været, men det står faktisk her. De siger, at de har fået det fra fortrolig kilde. Hvordan finder man ud af det? Ja, det gør man ved at undersøge det.

Så refererer man helt korrekt til, at Bush jo efter at have benægtet det meget længe har indrømmet, at der var hemmelige programmer, og at de ikke levede op til almindelige menneskerettigheder. Vi får her at vide, at USA-rådgivere siger, at landenes suverænitet er blevet respekteret, understøttet, at der er nogle lande i Europa, der altså har sagt ja til at overtræde menneskerettighederne.

Der er nogle lande, der laver undersøgelser, og vi skulle så ikke lave dem. Så siger man: Jamen det er ikke sandsynliggjort, at der er et dansk problem. Når udenrigsministeren selv siger, at det ikke kan udelukkes, så kan man sige, at det i hvert fald er kommet et skridt i retning af om ikke sandsynliggørelse så i hvert fald mulighed, og så er det fornuftigt at lave en undersøgelse.

Derefter kommer spørgsmålet om det konkrete grundlag. Sagen er vel, som jeg tror hr. Høgne Hoydal sagde det, at vi altså råder over et ret stort luftareal i Danmark, og når sagerne begynder at køre igennem og forhåbentlig bliver grundigt undersøgt i Tyskland, i Italien og andre steder, så kunne det jo meget let være, at der var en mulighed for, at disse fly også er kommet igennem dansk luftrum. Og så har vi et problem.

Så muligheden eksisterer. Det kan være, regeringen mener, at sandsynligheden for det ikke er stor nok. Det er o.k., men så kunne man jo sådan set sige, at man godt ville være med til en anden type undersøgelse.

Der vil jeg så sige til regeringen, som jo nu afviser det her med Dansk Folkepartis jublende støtte, at regeringen jo skal tænke på, at der er to situationer, jeg i hvert fald kan forudse kunne blive måske lidt ubehagelige på baggrund af den meget markante afvisning, man vælger i dag:

Kl. 18.35

Den ene er, at der kan opstå en ny politisk situation, hvis det viser sig, at disse sager i Italien, Spanien og Tyskland viser, at de fly faktisk har

fløjet igennem dansk luftrum. Jeg håber, at udenrigsministeren også er enig i, at det vil være en ny politisk situation. Det må det jo være. Jeg synes, det kunne være interessant at vide, om man vil tænke med her, at det er en ny politisk situation.

Den anden situation opstår – og der tror jeg altså, at regeringen virkelig kan komme i klemme med den politik, man vælger nu, nemlig strudsepolitikken – når den amerikanske kongres tager fat. For vi ved jo, at når den amerikanske kongres går i gang med at undersøge noget og der er en vilje til at gå i dybden, går de altså ganske meget i dybden, og så vil oplysninger og den slags ting faktisk komme for en dag. Og jeg synes faktisk, at regeringen kunne gøre os en tjeneste ved at sige, at den godt vil være med til en undersøgelse.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Jeg beder ordføreren blive på talerstolen. Fru Birthe Rønn Hornbech har bedt om ordet for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Birthe Rønn Hornbech (V):

Jeg synes, at man i løbet af dagen bliver mere og mere oprørt over den måde, der sker en mistænkeliggørelse på. Nu skal udenrigsministeren altså bebrejdes, at han ærligt har sagt, at der ikke kan udelukkes noget. Hr. Steen Gade kan jo heller ikke udelukke, at der er flere i SF's folketingsgruppe, der har begået overlagt drab. Det kan han jo ikke udelukke. Det er sådan, det er, og det er sådan, man opererer, og det er sådan, man argumenterer i SF – velbekomme.

Så bliver man ved med at tale om en ny situation. Hvis man virkelig regnede med, at der var en ny situation om nogle måneder, så havde man i oppositionen nok været så klog, at man havde ventet. Man kommer nu, fordi man ved, at der ikke kommer nogen ny situation. Det er jo det, der er tale om.

Og når man så står og læser op fra det ene og fra det andet, hvorfor læser man så ikke det op, der står præcis om Danmark? Det gør man ikke, fordi der ikke står noget om Danmark.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Nej, det gør der ikke. Det er ikke nogen hemmelighed. Det har været klart hele tiden, at der ikke står noget om Danmark. Der er derimod nogle anbefalinger til alle lande i Europa eller i hvert

fald til de lande, der er medlem af EU. Det er jo det, vi forholder os til.

Jeg forstår slet ikke, at fru Birthe Rønn Hornbech overhovedet kan forestille sig, at den danske regering ikke af egen drift ville have lavet en undersøgelse, hvis der havde stået noget om Danmark, og hvis det var så sandsynliggjort, som fru Birthe Rønn Hornbech mener. Så meget godt tror jeg faktisk om den danske regering, at den ville have lavet undersøgelsen, hvis det var sådan, at der stod noget om Danmark.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Ønsker fru Birthe Rønn Hornbech endnu et spørgsmål? Det gør hun ikke. Jeg siger tak til ordføreren, og vi går videre i ordførerrækken, og næste ordfører er hr. Hogni Hoydal.

Hogni Hoydal (TF):

Vi kender vel alle historien om manden, der stod en sen og mørk aften under en gadelygte og ledte efter noget. Så kommer der en forbipasserende forbi og spørger, hvad han leder efter. Jo, han har tabt sin pung, og den forbipasserende hjælper ham så med at lede. Efter at de har ledt et stykke tid, spørger han: Hvor var det nærmere bestemt, du tabte pungen? Ja, det var egentlig ovre i parken her bagved blandt træerne, men det er så mørkt, at jeg hellere vil lede her, hvor der er lys.

Det er vel et rimeligt billede på den debat, vi har haft her i dag. Man prøver at skyde sagen derover, hvor der er oplysninger, og nægter at undersøge der, hvor der virkelig er noget at lede efter. Så enkel er sagen i virkeligheden.

Mit indtryk er jo, at hvad der foregår i det færøske, det grønlandske og det danske luftrum er en sort boks for os. Det er det vel også for regeringen, sådan som den har udtalt sig. Vi ved ikke, om der foretages brud på menneskerettighederne eller andre internationale konventioner med ulovlig fangetransport, og der er ikke nogen vilje til at prøve at undersøge eller afkode oplysningerne i den sorte boks. Igen og igen har man fastholdt, at man ikke har mulighed for at undersøge sagen og vel i virkeligheden heller ikke har mulighed for at opretholde en jurisdiktion over luftrummet.

Kl. 18.40

Det er på mange måder en meget mærkelig erklæring fra regeringen: Man vil ikke se, ikke høre og ikke udtale sig om, hvad der foregår i vores luftrum, mens man med hensyn til det, der sker på landjorden, går i brechen for at un-

dersøge enkeltpersoners gøren og laden med overvågning, aflytning og alle de dertilhørende redskaber.

Med en efter min mening beundringsværdig indsats har folketingsmedlemmer, internationale organisationer, Europarådet og Europa-Parlamentet alligevel forsøgt at afkode den her sorte boks, og det, der er kommet frem, giver efter min mening helt klart basis for at nedsætte en undersøgelseskommission, der efter alle retssikkerhedsmæssige forskrifter kan foretage en undersøgelse med de redskaber, man nu engang har.

Det er blevet sagt, at der ikke er kommet noget nyt frem i sagen, men ved bare at bladrene den store dokumentrække af de oplysninger, der er kommet frem, kan det konstateres, at det først er, når der har været driftige sekretærer og folketingsmedlemmer, der har spurgt, man er blevet presset til at komme med oplysninger, som så har vist sig at være nye i forhold til det, man svarede for nogle uger siden.

Det må være oplagt at undersøge alle de fly, vi kan konstatere har landet i Grønland, og som helt klart er tilknyttet selskaber, CIA bruger – bare det kunne man undersøge. De fly, der er under mistanke i andre lande, har efter al sandsynlighed fløjet igennem færøsk, grønlandsk og dansk luftrum, hvordan skulle de ellers komme over på den anden side af Atlanten? Der er alle mulige grunde til at undersøge sagen, og jeg forstår simpelt hen ikke den kategoriske afvisning, der er kommet fra regeringen, ikke mindst når det næsten også virker som en tilståelsessag fra den amerikanske præsident.

Som jeg har nævnt flere gange, udgør det luftrum, som vi beder om at få undersøgt, et meget stort område, og de oplysninger, vi har fået om Færøerne, er i hvert fald på alle måder utilfredsstillende. Jeg kan bare nævne, at et simpelt spørgsmål til den danske transportminister om, hvor mange fly der flyver gennem færøsk luftrum om året, ikke kan besvares, fordi man henviser til de islandske myndigheder. Det kunne man da i det mindste undersøge i en undersøgelseskommission.

Som det sidste vil jeg sige, at jeg slet ikke forstår fru Birthe Rønn Hornbechs holdning. Jeg beundrer ellers meget hendes retssikkerhedsmæssige profil, men jeg forstår ikke, at hun kan sammenligne en undersøgelseskommission, der skal undersøge fremmede magters mulige brug af luftrummet og den udøvende magts mulige kendskab til det, med politistatsmetoder eller

med noget, der er et brud på retssikkerheden. Hele den her sag handler om at undersøge, om der foregår brud på enkeltpersoners retssikkerhed, og om den udøvende magt, som det jo må være vores fremmeste mål at holde i ørerne, har foretaget sig noget forkert. Så at sammenligne det med en politistat synes jeg er meget, meget langt ude i hampen.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak til ordføreren. Vi går videre i ordførerrækken: hr. Kuupik Kleist.

Kuupik Kleist (IA):

Jeg har også med nogen undren lyttet til regeringspartierne meget aggressive og usædvanlig brutale afvisning af det her beslutningsforslag.

Det er en sag, som siden 2004 har haft stor international og europæisk bevågenhed, og det er jo ikke for sjov, at oppositionen i Folketinget har fremsat forslaget. Der er en oprigtig interesse for at få afdækket, om internationale konventioner er blevet overtrådt, og om det er foregået i de territorier, som Danmark besidder. Som det allerede er blevet sagt, er det jo et territorium med en udstrækning, som gør, at det er temmelig svært at undgå det, især hvis man flyver.

Kl. 18.45

Sagens alvor illustreres vel også af, at der i perioden er blevet stillet over 200 spørgsmål til regeringen, både konkrete spørgsmål, spørgsmål om procedurer og spørgsmål om, hvorvidt regeringen havde tænkt sig at gøre noget ved det.

Regeringen har selvfølgelig skullet svare på de her spørgsmål, men det har virket, som om, at hver gang der kom et svar fra regeringen, havde oppositionen grund til at stille ti spørgsmål mere for hvert ikkesvar, der blev afleveret. Noget af det mest bemærkelsesværdige ved den her sag har været selve forløbet. Påstande er blevet afvist brutalt fra regeringens side, indtil de tidspunkter, hvor der fra den amerikanske regerings side har været luftet synspunkter om, at der måske var noget om det alligevel. Så er der kommet lidt skred i sagen, indtil en anden amerikansk minister eller præsident har været på banen, og så var der pludselig ikke noget om sagen alligevel.

Der har været draget paralleller til andre sager og andre bemærkelsesværdige epoker i dansk politik under den her debat. Jeg synes også, at jeg får mindelser om andre sagers forløb under denne debat og vil bare nævne Thulesa-

gerne, som foregik nøjagtig på samme måde. Man afviser og afviser, indtil der er nogle andre, der fremlægger beviser for, at der vitterlig er foregået ulovligheder.

Sagens alvor for Grønland illustreres jo også af, at det grønlandske landsstyre har rettet en henvendelse til den danske regering og udbedt sig forklaringer på, hvad regeringen har gjort i sagen; udbedt sig stort set de samme svar, som oppositionen i dag har bedt om.

Helt konkret er der jo i Danmark foregået en politiuundersøgelse foretaget af PET af de fly, der har været på forskellige internationale lister. Der, hvor der ikke er foregået undersøgelser, er i Grønland, men det fremgår af en lang række internationalt dokumenterede lister, at der faktisk har landet 34 CIA-fly i Grønland i den her periode, og at der konkret har været påvist over 90 overflyvninger af Grønlands luftritorium.

Hvorfor er de ikke blevet undersøgt? Hvad er årsagen til, at de ikke er blevet undersøgt? Har regeringen tænkt sig alligevel at medtage de helt konkret påviste landinger i grønlandske lufthavne, altså 34 stykker CIA-fly, som også er blevet fotograferet? Billederne viser selvfølgelig, at de fly, der er landet, overhovedet ingen kendingsmærker har. Der står ikke et bogstav eller et eneste tal på de her fly.

Så jeg står selvsagt bag beslutningsforslaget, fordi det er dybt relevant.

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen): Tak til ordføreren, og vi går videre i rækken. Jeg giver nu ordet til ordføreren for forslagsstillerne, hr. Rune Lund.

Rune Lund (EL):

Det var sjovt at se, hvordan debatten om CIA-flyene og de hemmelige fængslinger startede, for det startede jo med latterliggørelse, det startede med grin, det startede med hån. Jeg husker mange debatter i den her Folketingssal, hvor man har skullet høre øvord fra ministre, specielt udenrigsministeren, om, at det var løse rygter, det var avisrapporter osv.

Der er blevet fremlagt masser af dokumentation, og dokumentationen er kun blevet stærkere, som tiden er gået. Vi ved f.eks. nu både fra rapporter fra Amnesty International, Human Rights Watch, Europarådets rapport fra juni sidste år og Europa-Parlamentets rapport, som lige kom her i januar, at der er mange konkrete eksempler.

Et konkret eksempel er, at der den 18. december 2001 skete det, at to egyptiske asylansøgere i Sverige blev hentet på et asylcenter af det svenske sikkerhedspoliti SÄPO. De blev kørt til Bromma Lufthavn, og her blev de på flyvepladsen overgivet til personale fra CIA. CIA-folkene, der var maskeret, gav egypterne bind for øjne og mund og fangedragter på og gav dem en bedøvende stikpille.

Herefter blev de båret om bord på et fly af typen Golfstream med registreringsnummeret N 379 P, og der var tale om et fly, som var ejet af selskabet Premier Executive Transport Service.

Kl. 18.50

De to fanger bliver fløjet til Kairo, de bliver sat i et egyptisk fængsel, og de bliver udsat for alvorlig tortur, bl.a. elektriske chok. Det er senere blevet afsløret, at det selskab, som ejer flyet, er et stråmandsselskab, hvis ejer var umulig at spore, men flyene blev kun udlejet til CIA.

4 dage før egypterne blev fløjet til tortur i Egypten, overfløj samme fly dansk luftrum på vej fra Usbekistan til Skotland. Flyet har herudover overfløjet Danmark i mindst 13 tilfælde.

Vi har andre eksempler. Et af de mere kendte eksempler er den tyske statsborger Khaled Al-Masri, som i december 2003 ville på ferie i Kroatien. Han kom dog ikke rigtig på ferie, det blev i hvert fald en noget anden ferie, end han havde forestillet sig, for han blev stoppet ved den makedonske grænse og blev her tilbageholdt. Han bliver kidnappet af agenter fra CIA. De flyver ham i et civilt fly til et fængsel nær Kabul, og her bliver han holdt i fangenskab i 5 måneder indtil maj 2004, og han bliver udsat for tortur og overgreb.

Man finder så ud af, at Khaled Al-Masri ikke er den rigtige person, fordi man faktisk er kommet til at tage fejl af hans navn. Den person, man var ude efter, var en Al-Qaeda-person, som hed Khalid Al-Masri, altså med i og ikke med e, som vores uheldige terrorist, og derfor bliver Khaled Al-Masri løsladt 5 måneder efter. Han bliver fløjet til Albanien, hvor han bliver efterladt i en grøftkant uden en klink på lommen. Flyet, der fløj Al-Masri til Kabul, var chartret af selskabet Stevens Express Leasing, et selskab, som senere er blevet afsløret som et stråmandsselskab for CIA.

Den 8. december 2003 kort før kidnappingen af Al-Masri landede et fly i lufthavnen i Narsarsuaq i Grønland og fløj kort efter videre til Keflavik. Ifølge transportministeren er flyets afgifter betalt af selv samme Stevens Express Leasing, altså det samme stråmandsselskab, som

ejede det fly, som fløj Khaled el-Masri til hans mareridt i Afghanistan. Flere fly ejet af det her selskab har også i andre tilfælde landet i grønlandske lufthavne.

I alt er det sådan, at fly, der er ejet af selskaber, som er mistænkt for at operere som stråmandsselskaber for CIA, er landet i danske og grønlandske lufthavne over 70 gange, og der er sket overflyvninger i endnu flere tilfælde. I alle disse tilfælde er der en risiko for, at fly, som landede i eller overfløj Danmark, medbragte fanger, ikke almindelige fanger, som var dømt til udvisning efter almindelige retsprincipper, nej, mennesker, der var blevet fanget og kidnappet i et land, og som uden at være blevet stillet for en dommer og uden at have haft mulighed for at kontakte familie eller advokater nu blev fløjet til fængsler enten i Guantánamolejren eller i lande som Egypten, Marokko og Syrien, som jo har lidt andre standarder for, hvordan man kan behandle fanger, end f.eks. USA.

Det er lige præcis det, der er baggrunden for disse flyvninger, disse hemmelige fængslinger, at man transporterer fanger til steder i verden, hvor man kan udsætte dem for tortur, uden at det vil få politiske konsekvenser. Det har det så heldigvis fået, fordi der er kommet fokus på sagen.

I alle de her tilfælde er der altså risiko for, at Danmark har stillet landingsbaner eller luftrum til rådighed for CIA's ulovlige aktiviteter. Var der fanger med flyene, eller var de på helt andre opgaver? Det ved vi ikke. Grunden til, at vi ikke ved det, er, at den danske regering i nu snart 2 år har nægtet at gennemføre en undersøgelse af CIA's mulige aktiviteter i Danmark.

Så er der mange, der har været fremme at sige: Jamen det her er foregået andre steder i verden, og det er foregået i Europa, men der er ikke foregået noget i Danmark. Det er rigtigt, at der ikke er nogen rygende pistol i Danmark, hverken i forhold til fangetransporter eller i forhold til hemmelige fængslinger; jeg tror ikke selv på, at der er nogen hemmelige fængslinger i Danmark, men i forhold til fangetransporter har vi i hvert fald noget nær en rygende pistol. Det er et fly, som den 19. september 2004 fløj fra Guantánamobasen til Bagram i Afghanistan. Dagen efter, den 20. september 2004, fløj det til Helsinki. Der blev det i 24 timer, og den 21. september 2004 fløj det så fra Helsinki over Grønland til Washington. Herefter fløj det til Miami, hvor sporet ender.

Dagen efter, og det er altså den 22. september 2004, sender det amerikanske forsvarsministerium to briefinger ud om, at de har overført et antal fanger fra Guantánamo til Afghanistan og et andet antal fanger fra Afghanistan til Guantánamo.

Den finske regering har været mere fremme i skoene end den danske regering har. Den finske regering synes faktisk, at oplysningerne om det her fly passer præcist med en fangeudlevering, som man selv anerkender i Pentagon, og har henvendt sig til den amerikanske regering og bedt om et svar. Jeg synes faktisk, det ville klæde den danske regering, hvis den ville gøre det samme. Det skal man nok ikke forvente. Det vil i hvert fald være et markant brud på, hvordan man tidligere har håndteret de her sager.

Kl. 18.55

Så er det blevet sagt, at der ikke er noget nyt i det her, og at der ikke er noget nyt i debatten. Det her beslutningsforslag, som er fremsat af en samlet opposition, er jo fremsat på baggrund af den vedtagelse, der var i Europarådets Parlamentariske Forsamling i juni sidste år.

Siden da er der sket flere ting. Af de sidste nye ting kan man jo nævne, at den canadiske regering, ikke i den her weekend, men i forrige weekend, tilkendte en canadier 50 mio. danske kroner i erstatning, fordi man havde været medskyldig i, at manden blev udleveret til tortur, selv om manden var totalt uskyldig.

Vi har en afgørelse fra den tyske anklagemyndighed, som lige har udsendt en anholdelsesordre på 13 personer, som arbejder for CIA, i forbindelse med bortførelsen af Al-Masri, der blev bortført ved den makedonske grænse, hvilket jeg startede med at nævne i mit indlæg. Vi har Europa-Parlamentet, der lige har færdiggjort sin undersøgelse, og som også opfordrer til, at der bliver lavet videre undersøgelser.

Derfor er det ikke bare nogle partier eller nogle medlemmer af Folketinget, som synes, at der skal være en undersøgelse. Vi har simpelt hen en række internationale institutioner, som kræver en undersøgelse af CIA-flyene og de hemmelige fængslinger. Der er en række regeringer, som rent faktisk har indrømmet: Ja, vi har deltaget i de her programmer. Og der er også en række meget store sandsynligheder for, at det ville være mærkeligt, hvis ikke dansk, færøsk eller grønlandsk luftrum eller lufthavne har været involveret i de her sager.

Som hr. Høgni Hoydal også har nævnt, er det højst usandsynligt, at man, hvis man f.eks. vil

flyve fra Afghanistan til USA, så vælger en rute, som ikke vil passere enten dansk, færøsk eller grønlandsk luftrum. Det er ganske enkelt temmelig usandsynligt.

Vi ved jo, hvordan de her fangetransporter foregik bl.a. i starten af 2002. Det foregik dagligt eller næsten dagligt i det hele taget fra Afghanistan, men vi ved også, at de her fangetransporter har eksisteret på det her tidspunkt, netop fordi vi har situationen med Al-Masri, og vi har situationen med de to svenskere og mange andre. Det er altså noget, der foregik, og det er meget usandsynligt, at dansk, færøsk eller grønlandsk luftrum ikke er blevet benyttet.

Det kan jo være, at det ikke er blevet benyttet, det kan man ikke vide. Men så er det jo lige præcis, vi siger, at det her er en meget alvorlig sag, og vi vil gerne vise, at vi tager den slags ting seriøst, og derfor går vi selvfølgelig ind og laver de undersøgelser, som internationale og respekterede organer mener bør laves.

Det er jo det, der er fællesnævneren for de partier, som står bag det her forslag. Det er i virkeligheden meget tydeligt, at der er en skillelinje i det her Folketing. Der er partier, som ikke ønsker den optimale og den mest indædte kamp for menneskerettigheder, og som er villige til at sjoske i hælene på bestemte lande, fordi man har bundet sig op på forskellige krige. Og så er der dem, der vil kæmpe for menneskerettigheder, dem, som vil gennemføre undersøgelser, dem, som vil sige, at her er noget at komme efter, og at vi bør undersøge de her ting, for vi skal føre en kamp for menneskerettigheder, og derfor bør vi selvfølgelig også have en kommissionsundersøgelse af de her ting.

(Kort bemærkning).

Høgni Hoydal (TF):

Jeg skal blot kvittere hr. Rune Lund for en meget velopbygget tale og en meget klar dokumentation af behovet for undersøgelsen, og jeg vil gerne stille et lidt retorisk spørgsmål.

Med det indgående kendskab, som hr. Rune Lund har, og det, han har været med til at af-dække her, har han så prøvet at sætte sig ned og se på en globus eller et verdenskort? Hvis man skulle have fløjet uden om dansk, færøsk eller grønlandsk luftrum på mange af de her ruter, hvor store fly skulle man så bruge, og hvor meget brændstof skulle man så bruge for at flyve den omvej, har han prøvet at regne på det?

(Kort bemærkning).

Rune Lund (EL):

Det har jeg ikke regnet på. Der er jo mange forskellige fly, der bliver brugt her. Nogle er Boeing 737, og andre er Gulfstream, som er sådan nogle luksusfly, der bliver nødt til at stoppe mange gange på vejen. Men det ville virke meget mærkeligt, hvis ikke der har været en overflyvning af enten dansk, grønlandsk eller færøsk territorium. Jeg ved ikke, hvilken rute man så ellers skulle have brugt, eller hvilke fiksfakserier eller hvilken zigzagroute man ellers skulle tage. Så det ville være meget naturligt.

Men det, som er vigtigt, er sådan set ikke, hvad jeg tror, eller hvad jeg opfatter som naturligt. Det vigtige er, at vi egentlig får det undersøgt, for det er nogle meget alvorlige anklager, og det er nogle meget alvorlige emner. Det er nogle meget alvorlige brud på menneskerettighederne, der er tale om, som vi har set foregå rundtomkring i Europa og resten af verden.

Derfor bør vi lave en undersøgelse, så vi kan få bekræftet, om det er sket eller ikke sket.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Udvalget for Forretningsordenen. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Fjerde næstformand (Niels Helveg Petersen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 6. februar 2007 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Med hensyn til de øvrige møder i den kommende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 19.01